

**Ariadna Sumoy Reverter
Laura de la Parte Montserrat**

**RELACIÓ ENTRE L'EDUCACIÓ FINANCERA I EL NIVELL D'ESTALVI I
INVERSIÓ DE LA POBLACIÓ ADULTA DE TARRAGONA**

TREBALL DE FI DE GRAU

Àrea temàtica: Organització i estratègia

Grau de Finances i Comptabilitat

**FACULTAT D'ECONOMIA i EMPRESA
Universitat Rovira i Virgili**

**Reus
Curs 2024-25**

ÍNDEX

1.- INTRODUCCIÓ	1
2.- EDUCACIÓ FINANCERA	3
2.1.- Importància	3
2.1.1.- Els Objectius de Desenvolupament Sostenible.....	4
2.2.- Situació actual de l'educació financera a nivell global	5
2.3.- Situació actual de l'educació financera a nivell nacional	8
2.3.1.- Nivell de coneixements financers a Espanya	8
2.3.2.- Nivell de coneixements financers a Catalunya.....	10
2.3.3.- Accions i línies d'actuació	11
2.3.3.1.- Iniciatives a nivell estatal	12
2.3.3.2.- Iniciatives a Catalunya	12
3.- CONCEPTES CLAU D'EDUCACIÓ FINANCERA	14
3.1.- Inversió	14
3.2.- Estalvi	15
3.3.- Inflació	16
3.4.- Interès simple i compost	17
3.5.- Relació risc i rendibilitat en les inversions	18
3.6.- Diversificació com a estratègia	19
3.7.- Productes financers	21
3.7.1. Classificació dels productes financers	21
4.- ESTUDI EMPÍRIC	22
4.1.- Metodologia de la pràctica	22
4.2.- Disseny d'instrument de mesura	22
4.3.- Característiques del treball de camp	23
4.4.- Categorització de les preguntes	24
4.5.- Anàlisi dels resultats	25
4.5.1.- Coneixement financer	25
4.5.1.1.- Anàlisi de la influència del perfil individual en el coneixement financer	
.....	27
4.5.2.- Hàbits i comportaments d'estalvi	32

4.5.2.1.- Influència del coneixement financer en el comportament d'estalvi.....	37
4.5.3.- Hàbits i comportaments d'inversió	37
4.5.3.1.- Influència del coneixement financer en el comportament d'inversió ..	44
4.5.4.- Percepcions i actituds davant la formació de les finances	45
4.5.4.1.- Influència del coneixement financer en l'opinió sobre la formació financera	47
5.- CONCLUSIONS	48
5.1.- Recomanacions	50
5.2.- Limitacions	51
5.3.- Conclusions personals.....	52
6.- REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	53
ANNEXOS	1

ÍNDEX IL·LUSTRACIONS

Il·lustració 1.- Objectius de Desenvolupament Sostenible	4
Il·lustració 2.- Coneixement financer global	6
Il·lustració 3- Llindar mínim de cultura financera	7
Il·lustració 4.- Percentatge de respostes correctes, incorrecte i “no se”	8
Il·lustració 5.- Percentatge d'individus que han contestat correctament a totes les preguntes, per grup d'edat	9
Il·lustració 6.- Evolució del percentatge de respostes correctes en coneixements financers per comunitats autònomes (2016-2021)	10

ÍNDEX TAULES

Taula 1.- Resum de la mostra	23
Taula 2.- Categorització de les preguntes del qüestionari	24
Taula 3.- Relació entre el coneixement financers real i la percepció dels enquestats .	32
Taula 4.- Nivell de paciència.....	33
Taula 5.- Relació entre el coneixement financer real i el percentatge d'estalvi	37
Taula 6.- Relació entre el coneixement financer real i el nivell d'acord amb l'afirmació	39
Taula 7.- Relació entre el coneixement financer real i l'estratègia que segueixen	45
Taula 8.- Relació entre el coneixement financer real i la importància que li donen a l'educació financera	47

ÍNDEX GRÀFICS

Gràfic 1.- Respostes correctes sobre els coneixements financers	26
Gràfic 2.- Classificació dels coneixements financers	27
Gràfic 3.- Percentatge de respostes correctes segons el sexe	28
Gràfic 4.- Classificació dels coneixements financers segons el sexe	28
Gràfic 5.- Classificació dels coneixements financers segons l'edat	29
Gràfic 6.- Coneixement financer segons l'educació	30
Gràfic 7.- Coneixements financers segons la renda.....	31
Gràfic 8.- Gestió d'un ingrés extraordinari	33
Gràfic 9.- Objectius d'estalvi de cara al futur	34
Gràfic 10.- Percentatge d'ingressos mensuals destinats a l'estalvi	35
Gràfic 11.- Motius principals que impedeixen estalviar	35
Gràfic 12.- Productes financers per canalitzar l'estalvi.....	36
Gràfic 13.- Nivell d'acord amb "Qui no inverteix s'està empobrint	38
Gràfic 14.- Productes d'inversió	39
Gràfic 15.- Motius pels quals no han invertit.....	40
Gràfic 16.- Gestió de las inversions	41
Gràfic 17.- Fonts d'informació per invertir	42
Gràfic 18.- Estratègies d'inversió emprades	43
Gràfic 19.- Preferències a l'hora d'invertir	44
Gràfic 20.- Importància de l'educació financera.....	46
Gràfic 21.- Opinió sobre la formació financera a les escoles	46

TÍTOL, RESUM I PARAULES CLAU

Relació entre l'educació financera i el nivell d'estalvi i inversió de la població adulta de Tarragona

El present Treball de Final de Grau analitza com l'educació financera influeix en els hàbits d'estalvi i inversió de la població adulta resident a la província de Tarragona. Mitjançant un qüestionari estructurat, s'han recollit dades sobre el nivell de coneixements, les actituds i les pràctiques financeres de la mostra, amb l'objectiu d'identificar patrons i detectar possibles àrees de millora en matèria d'educació econòmica.

Els resultats mostren que, tot i obtenir una puntuació mitjana globalment positiva, encara hi ha mancances importants que caldria abordar. Així mateix, s'ha evidenciat que diverses variables sociodemogràfiques influeixen significativament en el grau de competències financeres. Pel que fa als hàbits d'estalvi i inversió, es confirma una correlació directa amb el nivell de coneixement financer. Aquelles persones amb una millor formació en finances, adopten conductes més proactives, estructurades i informades, tant pel que fa a la gestió de l'estalvi, com a la presa de decisions d'inversió. En canvi, nivells més baixos de coneixement s'associen amb la inacció, la improvisació o a una actitud excessivament conservadora.

Aquest estudi proporciona una visió més profunda i general sobre la realitat del nivell d'educació financera, i el seu impacte en les conductes econòmiques individuals. Així, també pretén oferir informació útil per al disseny de polítiques educatives i estratègies formatives que afavoreixin una millor comprensió de les finances personals.

Paraules clau: *educació financera, hàbits d'estalvi, decisions d'inversió*

Relación entre la educación financiera y el nivel de ahorro e inversión de la población adulta de Tarragona

El presente Trabajo de Fin de Grado analiza cómo la educación financiera influye en los hábitos de ahorro e inversión de la población adulta residente en la provincia de Tarragona. Mediante un cuestionario estructurado, se han recogido datos sobre el nivel de conocimientos, las actitudes y las prácticas financieras de la muestra, con el objetivo

de identificar patrones y detectar posibles áreas de mejora en materia de educación económica.

Los resultados muestran que, aunque se ha obtenido una puntuación media globalmente positiva, aún existen carencias importantes que convendría abordar. Asimismo, se ha evidenciado que diversas variables sociodemográficas influyen de manera significativa en el grado de competencias financieras. En cuanto a los hábitos de ahorro e inversión, se confirma una correlación directa con el nivel de conocimientos financieros. Aquellas personas con una mayor formación en finanzas adoptan conductas más proactivas, estructuradas e informadas, tanto en la gestión de ahorro como en la toma de decisiones de inversión. En cambio, niveles más bajos de conocimiento se asocian con la inacción la improvisación o una actitud excesivamente conservadora.

Este estudio proporciona una visión más profunda y general sobre la realidad del nivel de educación financiera y su impacto en las conductas económicas individuales. Además, pretende ofrecer información útil para el diseño de políticas educativas y estrategias formativas que favorezcan una mayor comprensión de las finanzas personales.

Palabras clave; *educación financiera, hábitos de ahorro, decisiones de inversión*

Relationship between financial education and the level of savings and investment of the adult population of Tarragona

This thesis analyses how financial education influences the saving and investment habits of the adult population living in the province of Tarragona. Using a structured questionnaire, data were collected on the level of knowledge, attitudes and financial practices of the sample, with the aim of identifying patterns and detecting possible areas for improvement in financial education.

The result show that, although an overall positive average score was obtained, there are still important shortcomings that should be addressed. It has also been shown that various sociodemographic variables have a significant influence on the degree of financial competencies. With regard to saving and investment habits, a direct correlation with the level of financial knowledge was confirmed. Those with a higher level of financial literacy adopt more proactive, structured and informed behaviors, both in saving

management and investment decision making. In contrast, lower levels of knowledge are associated with inaction, improvisation or an excessively conservative attitude.

This study provides a deeper and more general view of the reality of the level of financial education and its impact on individual economic behaviors. In addition, it aims to provide useful information for the design of educational policies and training strategies that favor a better understanding of personal finances.

Keywords; *financial literacy, saving habits, investment decisions*

PRESENTACIÓ

La tria de la temàtica del Treball de Final de Grau ha estat determinada per inquietuds personals compartides, ja que considerem que les decisions financeres juguen un paper transcendental al llarg de les nostres vides. En el nostre entorn més proper hem pogut observar com moltes persones prenen decisions econòmiques sense disposar de les eines o la informació necessària, fet que pot comportar conseqüències negatives. Aquesta realitat ens va portar a reflexionar sobre la importància d'una bona educació financera accessible i efectiva, fet que ens va inspirar a realitzar aquest estudi.

En relació amb el grau cursat, aquest treball es vincula directament amb diverses assignatures clau, especialment Investigació de Mercats i Aplicacions i Mercats i Actius Financers (I i II), tot i que, també, hem aplicat bastants conceptes de l'assignatura d'Estadística I per a l'anàlisi quantitativa dels resultats de l'enquesta. Aquestes matèries han proporcionat els coneixements teòrics i tècnics necessaris per comprendre millor el comportament financer dels individus i per poder analitzar les dades recollides de forma rigorosa i significativa.

Al llarg del TFG hem posat en pràctica competències essencials del grau com la capacitat d'investigació i anàlisi crítica, l'ús de metodologies quantitatives, la interpretació de dades econòmiques, així com la capacitat de comunicació escrita de resultats complexos de manera clara i estructurada.

Finalment, la realització d'aquesta tipologia d'estudis desenvolupa una actitud d'anàlisi crítica i reflexiva, afavorint el qüestionament dels coneixements propis i estar obert a diverses perspectives i interpretacions.

1.- INTRODUCCIÓ

Les decisions econòmiques que prenem al llarg de la nostra vida no depenen únicament de factors externs, sinó que estan fortament condicionades per la nostra capacitat per entendre, analitzar i gestionar la informació financera. En aquest sentit, l'educació financera esdevé una eina imprescindible per transformar la informació econòmica en decisions racionals i ben fonamentades, que permetin fer front a la incertesa i millorar el benestar individual i col·lectiu.

Tot i que vivim en una societat altament connectada i amb un gran accés a fonts d'informació, això no sempre es tradueix en una major alfabetització financera. En molts casos, les persones no compten amb les eines ni amb els coneixements necessaris per gestionar els seus recursos econòmics de manera eficaç. Hi ha un ampli reconeixement per part d'investigadors, organismes internacionals i responsables polítics que, avui en dia, l'alfabetització financera s'ha convertit en una habilitat vital fonamental (Lusardi, 2015). Davant d'aquesta realitat, l'educació financera adquireix una rellevància diferencial, especialment en un context com l'actual, mancat per la inestabilitat econòmica i la necessitat de planificació a llarg termini.

Així doncs, l'objectiu principal de l'estudi és determinar com el nivell de coneixements financers influeix en els hàbits d'estalvi i inversió de la població adulta resident a la província de Tarragona. A través d'una enquesta, s'han recollit dades quantitatives que permeten analitzar els hàbits i coneixements financers dels participants amb l'objectiu d'identificar patrons de comportament i detectar possibles àrees de millora.

En la primera part del treball es presenta el marc teòric, on permet contextualitzar la temàtica objecte d'estudi i establir les bases conceptuals sobre els aspectes examinats en la mostra. Per fer-ho s'ha dut a terme una recerca bibliogràfica exhaustiva, basada en fonts oficials com la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) i l'Institut d'Estudis Financers, així com en articles i documents especialitzats. A continuació, es detalla la metodologia emprada per a la recollida i l'anàlisi de les dades, així com el procés de disseny del qüestionari. Posteriorment, s'exposen els resultats obtinguts i s'analitza la relació entre les variables sociodemogràfiques, el nivell de coneixements financers i les conductes d'estalvi i inversió.

Finalment, el treball es tanca amb un apartat de conclusions, on es recullen les principals troballes de la recerca. Aquest apartat també inclou un conjunt de recomanacions orientades a millorar la formació financera de la ciutadania, una reflexió sobre les limitacions de l'estudi i unes conclusions personals, que recullen una reflexió sobre l'experiència viscuda al llarg del desenvolupament de l'estudi.

2.- EDUCACIÓ FINANCERA

En un món cada vegada més complex i globalitzat, on les decisions econòmiques individuals tenen un impacte directe en el benestar personal i familiar, la necessitat d'una formació sòlida en finances es fa més evident.

Segons l'OCDE¹ (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) l'educació financera es defineix com una combinació de consciència financera, coneixements, habilitats, actituds i comportament necessaris per prendre decisions financeres encertades per obtenir el benestar financer individual (OECD, 2020).

És comú que es faci servir el terme “cultura financera” juntament amb el concepte d'educació financera, però tot i la seva relació, aquests dos conceptes no són sinònims i sovint es confonen. Entenem per “cultura” com el resultat, és a dir, el conjunt de valors, coneixement i pràctiques compartides per una societat, mentre que l'“educació” és un procés d'aprenentatge cognitiu que té com a objectiu dotar els individus amb les eines necessàries per prendre decisions informades en l'àmbit financer (Montoya Coronado, 2005).

2.1.- Importància

La importància de l'educació financera radica en el fet que la presa de decisions econòmiques afecta la qualitat de vida de les persones tant a nivell individual com col·lectiu. L'alfabetització financera no només permet a les persones gestionar els seus recursos de manera més eficaç, sinó que també promou una societat més responsable i econòmicament estable.

Per tant, l'educació financera té un paper fonamental en la vida de les persones, ja que les seves decisions econòmiques tenen conseqüències a llarg termini. Tal com assenyala Thaler, “Ja sigui quan contracten un préstec d'estudis, comprin una casa o estalviïn per a la jubilació, les persones han de prendre decisions que són difícils fins i tot si tenen formació universitària en finances i economia. Llançar a una persona sense formació financera a aquesta voràgine és com agafar alumnes d'autoescola i demanar-los que competeixin a la prova Indianapolis 500” (Thaler, 2023). Aquesta afirmació posa

¹ L'OCDE és una organització internacional en la qual els països membres treballen conjuntament per promoure polítiques que millorin el benestar econòmic i social de les persones arreu del món. (Ministerio de Economía, n.d.)

de manifest la complexitat del món financer i la necessitat de proporcionar eines adequades.

D'altra banda, la manca d'aquesta pot portar a problemes com el sobreendeutament, la baixa capacitat d'estalvi i la presa de decisions financeres inadequades (OECD, 2016). Aquesta falta de formació no es limita només en l'afectació de la situació econòmica, sinó que també pot tenir conseqüències significatives en la seva salut mental i física. Segons López Gómez (2024), l'estrès derivat d'una mala gestió financerera pot augmentar els nivells d'ansietat, depressió i altres problemes, així com provocar afectacions físiques com insomni o hipertensió.

Així, la capacitat de gestionar adequadament les finances no només impacta en el benestar econòmic, sinó que també és clau per mantenir un equilibri emocional i físic, reforçant la importància d'adquirir coneixements financers.

2.1.1.- Els Objectius de Desenvolupament Sostenible

Adicionalment, la importància de l'educació financerera es veu reflectida també en l'Agenda 2030 de les Nacions Unides, especialment a través dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

Aquests ODS, també coneguts com a Objectius Globals, van ser adoptats per les Nacions Unides el 2015 com una crida universal per posar fi a la pobresa, protegir el planeta i garantir que totes les persones gaudeixin de pau i prosperitat abans del 2030. Aquests 17 objectius, representats a la Il·lustració 1, estan interconnectats, ja que l'avenç en un àmbit té impacte en altres, i busquen equilibrar la sostenibilitat social, econòmica i ambiental (United Nations Development Programme, n.d.).

Il·lustració 1.- Objectius de Desenvolupament Sostenible

Font; Pàgina web Nacions Unides

Dins d'aquest context, és pertinent preguntar-se quina relació té l'educació financerera amb els ODS. En aquest sentit, es pot afirmar que aquesta disciplina esdevé una eina

fonamental per a l'assoliment de propòsits, entre els quals n'hi ha alguns directament relacionats amb aquesta matèria, i els principals s'exposen a continuació.

En primer lloc, contribueix a l'objectiu número 4, educació de qualitat, ja que fomenta coneixements essencials per a la vida, cosa que permet prendre decisions informades a les persones i millorar la seva autonomia econòmica. Segons l'OCDE, incloure la formació financera dins dels currículums escolars pot millorar la preparació dels joves per afrontar els desafiaments econòmics futurs i promoure una societat més conscient i capacitada en la gestió dels recursos (OECD, 2016).

Així mateix, l'educació financera també pot contribuir a l'ODS 8 associat amb el "treball decent i creixement econòmic", ja que una població amb un bon nivell de coneixements financers, pot gestionar millor els seus recursos i prendre decisions més informades, fet que afavoreix l'estabilitat econòmica i impulsa la productivitat. D'aquesta manera, es contribueix no només al benestar individual, sinó també a un creixement econòmic més inclusiu i sostenible.

En definitiva, l'educació financera no només és fonamental per a la gestió personal dels recursos econòmics, sinó que també exerceix un paper determinant en l'assoliment dels ODS. Per aquest motiu, la seva promoció hauria de ser una prioritat per als governs, les institucions educatives i els organismes internacionals en el camí per la construcció d'una societat més equitativa i sostenible.

2.2.- Situació actual de l'educació financera a nivell global

Per tenir una visió general del nivell d'educació financera a escala mundial, un dels estudis més rellevants és el realitzat per l'OCDE titulat "*International Survey of Adult Financial Literacy*". Aquest informe avalua el grau de coneixement financer d'una mostra d'adults procedents de 39 països, entre ells els G-20.²

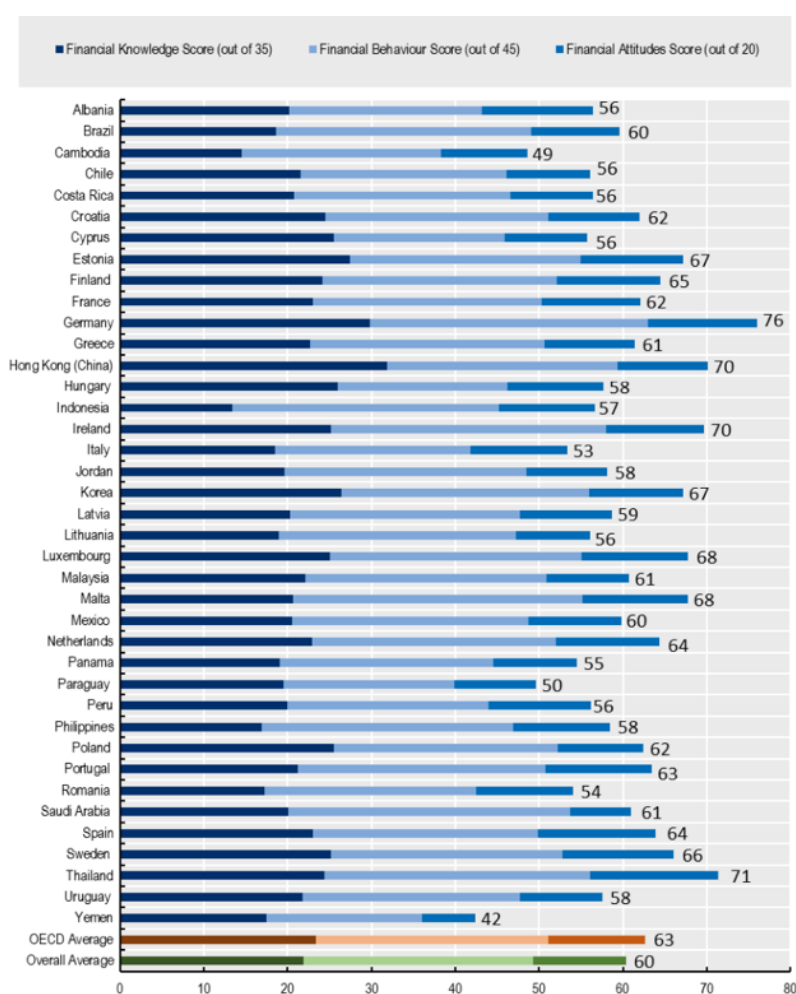
Un dels punts clau, és la puntuació mitjana de coneixements financers, la qual reflecteix el grau de comprensió de la població sobre conceptes financers essencials. Aquesta puntuació s'ha calculat a partir de les respostes d'una sèrie de preguntes sobre temes

² Fundat al 1999, aquest grup representa aproximadament el 90% del PIB mundial, el 80% del comerç global, i dues terceres parts de la població. Està integrat per 19 països i la Unió Europea; Alemanya, Aràbia Saudita, Argentina, Austràlia, Brasil, Canadà, Estats Units, França, Índia, Indonèsia, Itàlia, Japó, Mèxic, Regne unit, República de Corea, Rússia, Sud-àfrica, Turquia, Unió Europea i Xina. (*G20 - Comisió Europea*, n.d.)

com la comprensió del tipus d'interès, la diversificació i altres qüestions financeres bàsiques.

Observant la Il·lustració 2, es pot veure que la puntuació mitjana en els països participants és de 60 punts sobre 100, mentre que en els membres de l'OCDE és lleugerament superior, amb 63 punts. Això indica que la major part de la població mundial té coneixements financers limitats, fet que dificulta la comprensió dels conceptes financers bàsics i la seva aplicació en la vida quotidiana (OECD, 2023).

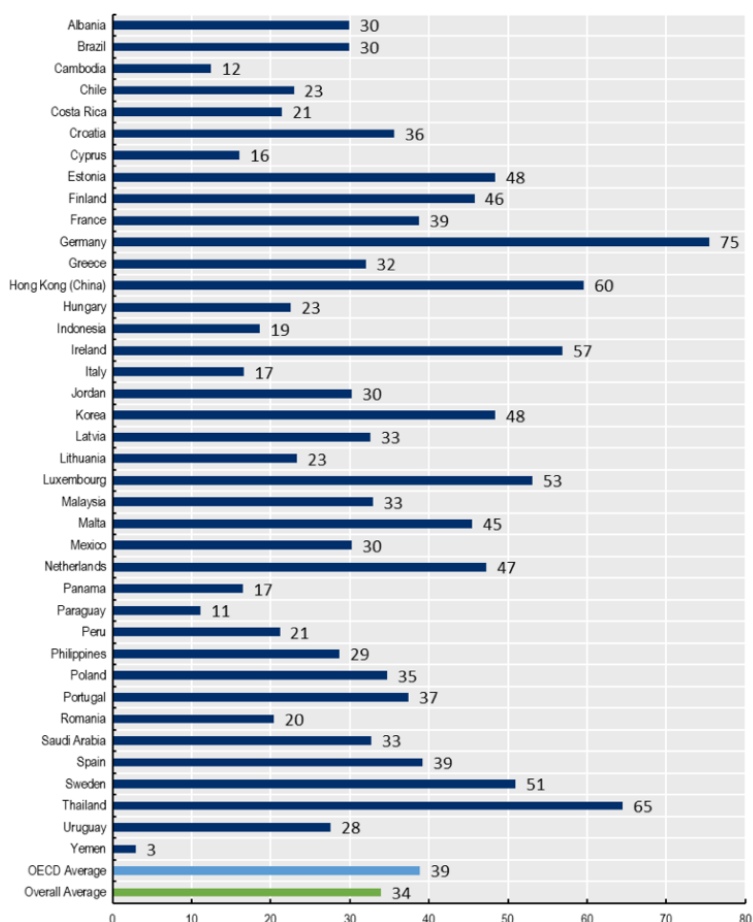
Il·lustració 2.- Coneixement financer global

Font; OECD, 2023

Un aspecte destacat és que només el 34% dels adults participants en l'enquesta van obtenir una puntuació de 70 punts o més (Il·lustració 3). A partir d'aquesta ponderació es considera el llindar dels mínims coneixements financers necessaris per prendre decisions econòmiques informades (OECD, 2023).

Il·lustració 3- Llinar mínim de cultura financera

Font; OECD, 2023

A més, la distribució de les puntuacions mostra diferències notables entre països. Això es deu a diversos factors, com el nivell educatiu, l'accés a l'educació financera i la qualitat dels sistemes educatius. En general, els adults amb nivells educatius més alts, ingressos superiors i ocupacions més estables, tendeixen a obtenir millors puntuacions que aquells amb menys recursos o amb un accés limitat a l'educació. Aquest fet subratlla la relació entre el coneixement financer i les condicions socioeconòmiques.

A la conclusió que podem arribar és que aquests resultats posen de manifest la necessitat urgent de millorar l'educació financera a escala global. El fet que una proporció significativa de la població tingui dificultats per comprendre conceptes bàsics, ressalta la importància de promoure programes d'educació financera.

2.3.- Situació actual de l'educació financera a nivell nacional

Després d'analitzar la situació de l'educació financera a escala global, és fonamental centrar-se en el cas d'Espanya, ja que presenta particularitats pròpies en comparació amb altres països.

En aquest context, és essencial analitzar la situació actual del país per entendre quins són els principals desafiaments i quines iniciatives s'han implementat per millorar el coneixement financer de la població.

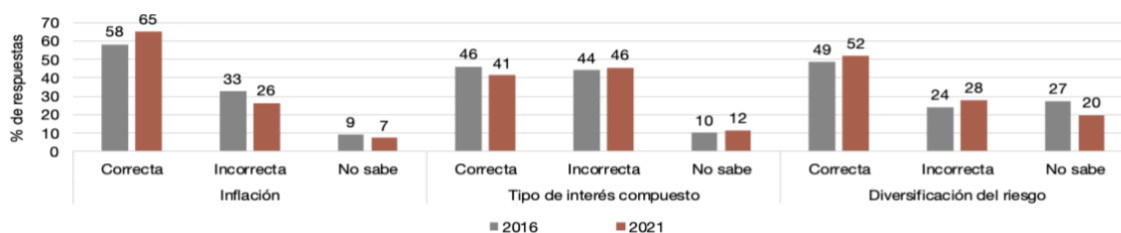
2.3.1.- Nivell de coneixements financers a Espanya

Una manera d'avaluar l'estat de l'educació financera a Espanya és mitjançant l'Enquesta de Competències Financeres (ECF), una iniciativa impulsada pel Banc d'Espanya en el marc del Pla Estadístic Nacional. L'objectiu principal d'aquesta, és quantificar el nivell de coneixements financers de la població adulta espanyola, compresa entre els 18 i 79 anys (Banco de España et al., 2023).

Per a la seva elaboració, s'ha utilitzat un qüestionari estandarditzat, desenvolupat per experts i representants dels bancs centrals dels països membres de la INFE-OCDE. Aquest instrument inclou tres preguntes fonamentals, ja aplicades en diversos estudis internacionals anteriors, i van dirigides a mesurar la compressió de conceptes essencials com la inflació, l'interès compost i la diversificació del risc (Banco de España et al., 2023).

Fins ara, l'ECF ha comptat amb dues edicions, corresponents als anys 2016 i 2021. Els resultats obtinguts en aquestes enquestes constitueixen una font d'anàlisi fonamental per avaluar l'evolució de les competències financeres de la ciutadania espanyola, i a partir d'elles, extreure'n les conclusions que es detallen a continuació.

Il·lustració 4.- Percentatge de respostes correctes, incorrecte i "no se"

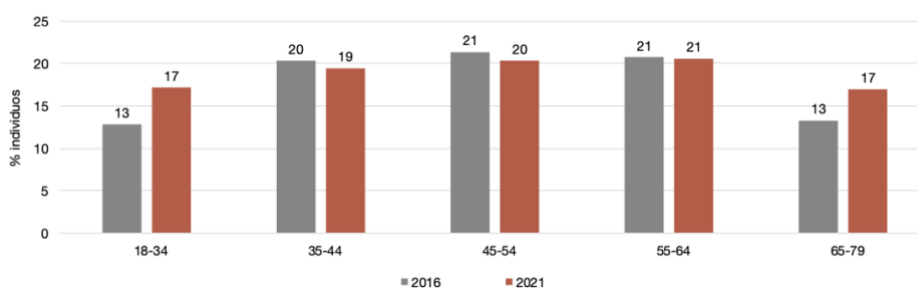
Font; Banco de España, 2023

Pel que fa a l'evolució del coneixement sobre l'interès compost, que podem extreure de la Il·lustració 4, mostra un patró diferent, ja que és l'únic dels tres conceptes en què el nombre de respostes correctes ha disminuït, passant del 46% al 41%. Aquest descens suggereix que aquest concepte és complex per a una part important de la població (Banco de España et al., 2023).

En conjunt, els resultats mostren que només en els casos de la inflació i la diversificació del risc, s'ha produït un augment en el percentatge de respostes correctes. Aquestes dades posen de manifest que, tot i algunes millores, encara hi persisteixen mancances de coneixements financers entre la població espanyola.

Però el que realment ens interessa saber és quin percentatge d'individus han respost correctament a les tres preguntes. Observant la Il·lustració 5, els resultats reflecteixen una millora en els extrems de la distribució d'edat, amb un augment del percentatge de respostes correctes en els grups més joves i més grans, mentre que en les edats mitjanes la variació ha estat gairebé imperceptible (Banco de España et al., 2023).

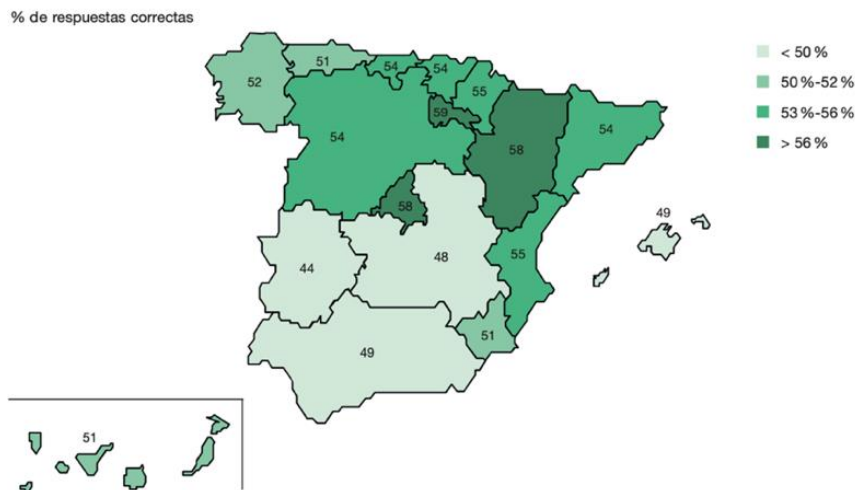
Il·lustració 5.- Percentatge d'individus que han contestat correctament a totes les preguntes, per grup d'edat

Font; Banco de España, 2023

En conjunt, aquests resultats posen de manifest que la cultura financera continua sent una assignatura pendent per a una gran part de la població. La baixa proporció d'individus capaços de respondre correctament a totes les preguntes reflecteix la necessitat d'enfortir les iniciatives d'educació financera a escala institucional i social, amb l'objectiu de dotar la ciutadania de les eines necessàries per gestionar les seves finances de manera eficient i segura.

2021

Font; Banco de España, 2023

A Catalunya, l'evolució del percentatge de respostes correctes mostra una tendència lleugerament positiva, passant del 51% el 2016 al 54% el 2021. Aquesta millora de quatre punts percentuals reflecteix un progrés en la comprensió dels conceptes financers per part de la població catalana, però sense un avenç significatiu respecte d'altres regions que han experimentat increments més pronunciats.

Tanmateix, la mitjana de respostes correctes a Espanya ha estat del 53% el 2021, situant Catalunya lleugerament per sobre de la mitjana nacional. Tot i això, aquesta diferència és mínima i no implica una posició especialment destacada dins del conjunt de comunitats autònomes (Banco de España et al., 2023).

A tall de conclusió, aquests resultats evidencien l'existència de variacions substancials en el nivell de coneixements financers entre la composició demogràfica de les diferents comunitats autònomes.

2.3.3.- Accions i línies d'actuació

Conscients de la importància que té l'educació financera, tant institucions públiques, com privades, han impulsat diverses iniciatives per incrementar el coneixement financer de la població.

2.3.3.1.- Iniciatives a nivell estatal

A Espanya, aquestes iniciatives han estat liderades principalment pel govern, el Banc d'Espanya i la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), mentre que a Catalunya també s'han desenvolupat projectes adaptats a les necessitats del territori.

Un dels projectes més rellevants en aquest àmbit és el Pla d'Educació Financera, impulsat pel Banc d'Espanya i la CNMV, amb la col·laboració del Ministeri d'Economia i altres entitats. Aquest pla es va posar en marxa l'any 2008 i des de llavors ha desenvolupat nombroses accions per fomentar la cultura financera dels ciutadans espanyols (Banco de España, 2022).

El principal objectiu d'aquest pla és dotar a la població amb les eines necessàries i coneixements bàsics per prendre decisions econòmiques informades i responsables (Banco de España, 2022).

Des dels seus inicis, el Pla ha estat renovat periòdicament per adaptar-se a les noves necessitats i desafiaments de la societat. La darrera actualització, corresponent al període 2022-2025, ha incorporat com a nou promotor al Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital, reforçant així el compromís institucional amb l'educació financera del país (Banco de España, 2022).

Una de les iniciatives més destacades dins del pla és el portal web "Finanzas para todos", creat per proporcionar recursos didàctics adaptats a diferents grups d'edat i nivells de coneixement financers accessibles i pràctics a tota la població (Banco de España, 2022).

A més, el Pla promou la integració de la formació financera en el sistema educatiu, col·laborant amb centres escolars per incloure continguts relacionats amb les finances en matèries com matemàtiques, economia o emprenedoria, especialment a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO) i Batxillerat (Banco de España, 2022).

2.3.3.2.- Iniciatives a Catalunya

Si ens centrem en Catalunya, el Govern de la Generalitat ha desenvolupat diverses accions per fomentar la formació financera, especialment entre els joves i els col·lectius més vulnerables.

Un dels projectes més destacats és el Programa d'Educació Financera a les Escoles de Catalunya (EFEC), impulsat per l'Institut d'Estudis Financers (IEF) l'any 2012 i que compta amb el suport del Departament d'Educació. Aquest programa ofereix tallers als alumnes de 4t d'ESO de centres públics, privats i concertats, impartits per voluntaris del sector financer. Les sessions aborden temes com la gestió de l'estalvi, el consum responsable, els préstecs i els riscos financers. Tot això, amb l'objectiu de proporcionar coneixements pràctics per a la vida adulta (Institut d'Estudis Financers, 2025).

Segons una enquesta realitzada el 2014, aquest programa ha tingut una acollida positiva, ja que el 77% dels professors consideraven que l'EFEC aportava un alt valor afegit al pla d'estudis, i el 66% dels alumnes creien que els coneixements adquirits influïrien en les seves decisions financeres futures (Govern.cat, 2012).

Malgrat aquestes iniciatives, encara hi ha marge de millora pel que fa a la integració de l'educació financera en el sistema educatiu català. Tot i que la LOMLOE³, aprovada el 2022, estableix competències clau transversals, l'educació financera sovint es limita a assignatures optatives, la qual cosa pot ser insuficient per garantir una formació financera adequada per a tots els estudiants (UOC, 2024).

En resum, Catalunya ha fet passos significatius per promoure l'educació financera, especialment a través de programes com l'EFEC. Tanmateix, per assolir un nivell òptim de cultura financera, és necessari continuar treballant en la seva integració efectiva dins del currículum escolar i fomentar la participació activa de tota la comunitat educativa.

³ La LOMLOE (Llei Orgànica 3/2020) és la normativa educativa vigent a Espanya. Aquesta llei, introdueix canvis en el currículum, l'organització i l'avaluació del sistema educatiu, amb l'objectiu de garantir una educació més inclusiva, equitativa i actualitzada als reptes socials i econòmics actuals. És destacada per la promoció de competències transversals, incloent-hi la competència financera que es reforça en matèries com Economia, Empresa i Emprenedoria en secundària i batxillerat. (BOE, 2020)

3.- CONCEPTES CLAU D'EDUCACIÓ FINANCERA

Per a entendre de manera més precisa alguns dels conceptes més rellevants de l'economia i les finances, i amb l'objectiu d'evidenciar el nivell d'educació financera de la població, es defineixen aquests de manera detallada. Aquests conceptes són fonamentals per a la presa de decisions econòmiques i són els següents: Inversió, estalvi, inflació, interès simple i compost, rendibilitat i risc, diversificació i productes financers.

Els termes abordats en aquest apartat són els mateixos que han estat objecte d'anàlisi en l'enquesta realitzada en l'estudi empíric, ja que permeten mesurar el grau de comprensió de la població.

3.1.- Inversió

El concepte d'inversió recau en l'adquisició d'actius amb una projecció alcista a llarg termini, amb l'esperança que aquests generin rendiments econòmics o guanys de capital, tot assumint el cost d'oportunitat associat. Es podria dir que aquest concepte és antagònic al consum, ja que prioritza la renúncia de la compra en el present, a canvi d'obtenir-ne més en un futur (Lawrence J & Michael D, 2005).

En un sentit més específic, la inversió també implica la destinació de recursos a la producció de béns de capital, com maquinària o tecnologia, amb el propòsit de millorar la capacitat productiva i de generar rendiments futurs. Aquesta idea apareix a la teoria de creixement econòmic de Solow, que subratlla el paper fonamental d'aquests béns en el desenvolupament econòmic sostingut al llarg del temps (Solow, 1956).

El fet que les empreses executin aquesta acció, és un factor clau per al creixement econòmic, ja que acaba repercutint en un augment de la capacitat productiva, així com del posicionament en el mercat.

Es pot esmentar que hi ha diversos factors que influeixen en la inversió, com ara la taxa d'interès. En una etapa del cicle econòmic marcada per tipus baixos, es generen estímuls per sol·licitar préstecs. Un altre factor és el creixement econòmic, donat que es pot constatar que en cas d'experimentar una millora de l'economia, les inversions també augmentaran. Finalment, les polítiques fiscals adoptades pel govern també tenen una

influència determinant, ja que poden modificar els incentius i les condicions per a la realització d'inversions (Solow, 1956).

Així doncs, una bona manera per prendre decisions apropiades en termes d'inversió, seria mitjançant l'estudi i enteniment de les finances. Aquesta anàlisi facilitarà i optimitzarà l'elecció en aquells aspectes que tinguin una correlació amb els diners.

Tenint en compte la teoria de la inversió, metodologia que va derivar de la teoria financera, el procés de decisió en finances ha de transcórrer per les mateixes etapes que qualsevol procés de presa de decisions. És a dir, per l'etapa de la informació, l'anàlisi, i finalment, per les decisions (Buenaventura Vera, 2018).

També és molt important fer una escissió entre les decisions a curt i a llarg termini. Les que fan referència a les decisions temporals inferiors a un any corresponent a un ambient més de caràcter operatiu i les altres, a un àmbit més estructural (Buenaventura Vera, 2018).

3.2.- Estalvi

L'estalvi es pot concebre com la fracció de la renda que no es destina al consum immediat, sinó que es reté per a ser utilitzada en un moment posterior, sigui per cobrir despeses futures o per a realitzar inversions que permetin obtenir rendiments a llarg termini. Una altra definició més breu vindria precisada com la diferència entre els ingressos disponibles i el consum. Aquest procés implica una planificació econòmica que busca garantir una seguretat financera a futur (Friedman, 1992; UNIR, 2024).

El nivell d'estalvi pot estar subjecte a una sèrie de factors econòmics i socials que incideixen directament en la capacitat d'estalvi dels individus. Un d'ells podria ser el context econòmic i es veu directament influenciada pel nivell de renda. Les persones amb una retribució més elevada tenen una major capacitat d'estalvi, gràcies al marge existent entre els guanys i el consum (BBVA, 2024).

Un altre element seria el tipus d'interès, ja que quan aquest és elevat, els rendiments derivats de l'estalvi poden resultar més atractius, generant incentius per incrementar l'acumulació de fons. Finalment, la inflació també juga un paper fonamental, atès que l'increment en el preu dels béns i dels serveis redueix el valor real dels diners, propiciant a la ciutadania cap a consum més immediat (BBVA, 2024).

Pel que fa als factors socials, aquests també hi juguen un paper important. En aquest cas són aquells elements relacionats amb el context social de cadascú. Un dels factors més influents podria ser l'educació financera, la pressió social i familiar i la influència cultural (BBVA, 2024).

En referència a les tipologies d'estalvi que existeixen, aquí s'hi poden fer dues classificacions. Per una banda, hi trobem l'estalvi privat, que és la que realitzen les organitzacions privades que no tenen vinculació amb l'Estat. En aquest segment hi ha les empreses, les famílies i institucions sense ànim de lucre (Oberst, 2014).

Per altra banda, hi trobem l'estalvi públic i en aquest cas sí que ho protagonitza l'Estat i la font d'ingressos prové dels impostos recaptats dels contribuents. (Oberst, 2014).

3.3.- Inflació

“La inflació és sempre i a tot arreu un fenomen monetari.” Dit amb altres paraules, el concepte d'inflació redunda en un augment generalitzat dels preus dels béns i serveis d'una economia en un període de temps determinat. Aquest fet acaba provocant una pèrdua de valor dels diners, derivant-ne una disminució del poder adquisitiu i també un retrocés pel que fa a les inversions (Friedman, 1992).

Aquest fenomen podria venir ocasionat per l'augment dels costos de producció, per haver-hi una demanda superior a l'oferta i per haver-hi més diners en circulació. En últim lloc, hi trobem la inflació autoconstruïda, la qual esdevé quan hi ha una previsió de l'augment dels preus, forçant-ne l'augment del seu cost per minimitzar-ne l'impacte (De Gregorio, 1996).

Pel que fa a les tipologies, constaten tres tipus d'inflació. Primerament, hi trobem la moderada, on la pujada dels preus és gradual i no arriba a superar el lílindar del 10% anual. El segon tipus seria la galopant, i en aquesta, la pujada és molt elevada, oscil·lant des d'un 15% a un 999%. Finalment, hi ha la hiperinflació on els preus incrementen de manera exagerada, per sobre del 1000% (De Gregorio, 1996).

Abans de finalitzar l'apartat destinat a la inflació, és imprescindible esmentar el concepte de política monetària. Aquest terme és un instrument de política econòmica controlat rigorosament pels bancs centrals i la seva tasca recau principalment en controlar la

quantitat de diners en circulació i els tipus d'interès. La seva finalitat és mantenir l'estabilitat en els preus i afavorir el creixement econòmic (Lachman & López, 2019).

Les polítiques són aplicables tant en situacions d'estancament, com en un període inflacionari i en cada cas s'aplicarà una mesura pertinent. En el supòsit que l'economia estigui passant per la primera situació, s'aplicarà una mesura expansiva, com la reducció dels tipus d'interès. Aquesta estratègia fomentarà el consum, el crèdit i la inversió. En el cas contrari, en un període inflacionari, s'aplicaran mesures contractives, fomentant l'augment dels tipus d'interès, per intentar refredar l'economia (Lachman & López, 2019).

3.4.- Interès simple i compost

Per poder aprofundir i entendre correctament els conceptes proposats en aquest apartat, primerament es definirà el concepte d'interès.

A partir de la informació extreta de la pàgina web del banc BBVA (2025), entenem que el tipus o taxa d'interès és un percentatge que s'aplica com a concepte de pagament pels diners, durant un període de temps determinat. Aquesta xifra també és molt útil a l'hora de dictaminar la rendibilitat provinent d'estalvis o d'inversions.

Així doncs, el tipus d'interès simple és una manera de calcular aquests interessos, però només tenint en compte el capital inicial. D'aquesta manera, es manté constant en el temps i no s'afegeix als períodes següents (Universidad de Lima, 2018).

Explicat de manera més precisa, els interessos generats no es capitalitzen, és a dir, no s'integren al capital per generar nous ingressos en períodes posteriors. Un altre tret característic seria el fet que el valor dels interessos és proporcional al capital inicial, al termini de la inversió i a la taxa d'interès aplicada. Aquesta relació implica que qualsevol variació en aquests tres factors causi un impacte lineal sobre el resultat final (Universidad de Lima, 2018).

Per tal de mantenir la consistència temporal en els càlculs, és imprescindible que tant la taxa d'interès, com el període, estiguin expressats en la mateixa unitat de temps. En aquest sentit, la taxa d'interès simple es pot ajustar mitjançant una operació de conversió, amb la finalitat d'harmonitzar-la amb la durada de la inversió (Mayordomo & Roibás, 2023).

El càlcul per obtenir aquesta fórmula és el següent:

$$I = P \times r \times i$$

Per altra banda, el tipus d'interès compost s'obté mitjançant l'acumulació dels interessos generats al capital inicial. Això produeix un creixement exponencial del capital al llarg del temps, ja que cada període de càlcul té en compte els interessos generats en els períodes anteriors. A través d'aquest càlcul s'obté una rendibilitat tant dels mateixos diners, com de la rendibilitat anterior (BBVA, 2025).

Una altra característica fonamental de l'interès compost és la freqüència de la seva capitalització. Els interessos es poden acumular de manera anual, semestral, trimestral o mensual. A mesura que la capitalització es realitza amb més freqüència, l'efecte compost augmenta, multiplicant els guanys obtinguts.

Com a últim comentari, cal afegir que és especialment utilitzat en operacions de mitjà i llarg termini, donat que permet una millor adaptació als canvis en els mercats financers, reflectint d'una manera més precisa com evolucionen en aquests i el valor dels diners al llarg del temps (Universidad de Lima, 2018).

La fórmula es presenta a continuació:

$$Cf = Ci (1 + i)^n$$

3.5.- Relació risc i rendibilitat en les inversions

També conegut com el binomi rendibilitat-risc, ja que aquestes dues variables estan estretament vinculades, on es pot veure com un augment d'aquesta, també farà incrementar l'altra variable de manera directa (Castaño & Del Campo, 2018).

Per posar un exemple, en el cas de voler invertir en un actiu i voler-hi obtenir la rendibilitat més gran possible, aquest fet fa augmentar automàticament el risc que l'inversor haurà de suportar.

Markowitz va proposar una metodologia estructurada per a la selecció de portafolis, amb l'objectiu de resoldre el conflicte entre rendibilitat i risc, una qüestió central en les decisions financeres. Aquesta proposta es divideix en tres etapes (Leeds, 2024).

En primer lloc, s'han de realitzar estimacions probabilístiques dels rendiments futurs dels diferents actius disponibles en el mercat. La segona etapa consisteix en analitzar aquestes estimacions per construir el conjunt de portafolis eficients, és a dir, aquells que ofereixen el màxim rendiment per a cada nivell de risc assumit. Finalment, en la tercera fase, s'han de seleccionar d'entre aquests portafolis eficients, aquell que millor s'ajusti a les preferències i toleràncies al risc de l'inversor (Leeds, 2024).

Tot i que no existeix cap inversió sense risc i sabent que cada inversor té una tolerància diferent, en el cas de trobar-se en una mateixa situació envers la incertesa, l'inversor sempre s'acabarà decantant per la col·locació de capital que presenti una major rendibilitat. I en el cas de les mateixes condicions davant la rendibilitat, escollirà la que presenti un nivell més baix de risc. Així doncs, el fet que farà decantar a l'inversor serà la rendibilitat que n'acabarà obtenint.

Ara com ara es disposa d'una mesura que relaciona el risc i el rendiment de les inversions, especialment de fons d'inversió. Aquest càlcul s'aconsegueix mitjançant la ràtio de Sharpe i és molt útil, ja que no només compara la rendibilitat d'un fons, sinó que també l'adapta al risc associat.

Per obtenir el càlcul, cal utilitzar la fórmula següent:

$$\text{Ràtio de Sharpe} = (\text{Rendibilitat històrica del fons} - \text{Tipus d'interès sense risc}) / \text{Volatilitat històrica del fons}$$

Una correcta interpretació del resultat seria, com més alt sigui el producte de la ràtio, millor rendibilitat del fons amb relació amb el risc assumit (Castaño & Del Campo, 2018).

3.6.- Diversificació com a estratègia

El concepte de diversificació radica principalment en distribuir els recursos financers entre el ventall de factors heterogenis que es troben. Això facilitarà la reducció del risc sistemàtic, el qual afecta a tot el mercat, així com l'específic, que en aquest cas es focalitza particularment en una empresa o sector (CaixaBank, 2024b).

Aquesta estratègia és essencial en el moment d'invertir, ja que fa que el rendiment obtingut depengui de l'evolució global de tots els instruments. A més, també ajuda a

mitigar el risc de pèrdua de capital i és una eina indispensable per combatre la volatilitat del mercat.

El concepte de la correlació també està molt relacionat amb aquest tema, atès que la diversificació dependrà de la correlació entre els actius dins d'una cartera. En el cas que els actius presentin una correlació baixa o negativa entre ells, els moviments en els preus d'un actiu no influiran o ho faran en baixa mesura sobre els altres, resultant clau per aconseguir una diversificació efectiva (Banco Santander, 2020).

Dit això, existeixen diferents maneres de diversificar per tal de complir l'objectiu. La primera manera seria la diversificació per actiu, que consisteix a mantenir una combinació dels principals tipus d'actius (renda variable, renda fixa, etc.) (Andreu Corbatón, 2013).

Una altra alternativa de diversificació seria per sectors. Això implica la compra d'actius procedents de diverses indústries i àrees econòmiques (bancari, energètic, immobiliari, etc.). Això farà que en funció del cicle econòmic en què es trobi l'economia, certs factors experimentaran un rendiment superior a altres, reduint l'impacte de les fluctuacions (Andreu Corbatón, 2013).

També hi trobem la diversificació per zones geogràfiques, la qual la seva funció principal recau en apostar per empreses de diferents països, sobretot en aquells que brindin una garantia legal. També cal mencionar la diversificació per horitzó temporal, que consisteix a intercalar inversions a curt, mitjà i llarg termini, així com entrar a operar en el mercat en períodes de temps diferents (Andreu Corbatón, 2013).

Per acabar, tractarem la diversificació per divises. En aquest cas s'executa a través de l'adquisició d'accions o actius en monedes internacionals (euros, dòlars, iens, etc.), per reduir l'exposició del patrimoni a les fluctuacions d'una sola moneda (Andreu Corbatón, 2013).

El concepte de diversificació està estrictament lligat amb el tema de les carteres d'inversió financeres o carteres òptimes. En la teoria de Markowitz també hi apareix aquest concepte per tal de reduir el risc global, a més de les terminologies rendibilitat i risc que ja s'han comentat anteriorment (Markowitz, 2009).

3.7.- Productes financers

Segons la definició donada pel banc (BBVA, 2024), els productes financers són instruments que proporcionen la possibilitat d'obtenir un rendiment dels diners, a través de l'estalvi i la inversió, i generalment són emesos per entitats financeres i bancàries.

3.7.1. Classificació dels productes financers

Gràcies a la informació extreta de la CNMV, s'ha realitzat una classificació dels tres tipus de productes financers que existeixen (CNMV, 2024).

Productes d'estalvi

Els productes d'estalvi són aquells en els que s'inverteixen els diners a canvi d'assumir un risc molt baix. La remuneració ve compensada a través d'una TAE o remuneració molt petita. Alguns exemples d'aquesta tipologia de productes en serien els plans de pensions, els comptes i les llibretes d'estalvi i els dipòsits a termini.

Productes d'inversió

Aquest tipus de producte comparteix unes similituds amb els d'estalvi, llevat del risc, que és l'element que els diferencia. En aquest cas, s'assumeix un major risc, ja que la rendibilitat que se n'espera obtenir no està assegurada i s'exposa clarament a qualsevol imprevist en el mercat que acabi desencadenant un daltabaix en el valor del producte. De la mateixa manera, en cas d'experimentar un bon moment de l'economia, també es veuria reflectit en un augment del valor. Els productes financers d'inversió més coneguts són les accions, els fons d'inversió, els bons, els derivats, els fons de cotització en borsa i els immobles.

Productes de finançament

Els productes de finançament són instruments financers dissenyats per proporcionar recursos econòmics, tant a persones físiques com jurídiques. Aquests productes permeten satisfer les necessitats de liquiditat a canvi d'uns compromisos de retorn. Com en el cas dels préstecs, crèdits o participacions en el capital a través d'emissions d'accions. Un dels productes de finançament més coneguts de la població són les targetes de crèdit, ja que és un element molt integrat en el dia a dia de gairebé tothom. En aquest cas, amb un acord previ sobre les condicions de l'operació amb l'entitat financera, permet arribar a tramitar compres sense la necessitat de disposar dels diners en aquell moment, a canvi de retornar-los en un termini establert, amb una sèrie d'interessos.

4.- ESTUDI EMPÍRIC

Una vegada definits i aclarits els conceptes fonamentals en el marc teòric, s'inicia el procés d'elaboració de l'anàlisi experimental. En aquesta etapa s'apliquen les bases teòriques per dissenyar i executar la recollida de dades, amb l'objectiu de verificar les hipòtesis plantejades o explorar noves perspectives relacionades amb l'objectiu d'estudi.

Aquesta anàlisi proporciona les evidències empíriques necessàries per aprofundir en la comprensió de l'aspecte investigat i contrastar els resultats amb la teoria establerta prèviament.

4.1.- Metodologia de la pràctica

Per aconseguir una visió detallada dels coneixements financers de la població, s'ha optat per l'elaboració i difusió d'una enquesta, com a instrument principal de recollida de dades, mitjançant *Google Forms*. Aquesta eina ha permès arribar a un volum ampli i divers de participants de manera eficient i accessible. El qüestionari complet es pot consultar íntegrament a l'Annex 1 d'aquest treball.

L'estudi adopta un enfocament quantitatiu, amb l'objectiu de recollir dades mesurables. Aquesta metodologia resulta adequada per identificar patrons generals i establir relacions entre variables.

4.2.- Disseny d'instrument de mesura

L'instrument que s'ha emprat per tal de recopilar les dades pertinents ha estat mitjançant un qüestionari proporcionat als enquestats. Aquest ha estat elaborat específicament per aquest estudi, prenent com a referència altres instruments d'evolució com les enquestes del Banco de España et al. (2023), adaptades al context i objectiu d'aquesta investigació.

El qüestionari, amb una duració estimada d'uns 5 a 10 minuts, s'estructura amb cinc blocs temàtics diferenciats, en els quals s'aborden diferents aspectes relacionats amb la temàtica a avaluar. Així, en *primer lloc*, es recullen dades sociodemogràfiques com l'edat i el gènere que possibiliten segmentar la mostra i fer anàlisis comparatives. El *segon bloc*, s'inclou un conjunt de preguntes específiques sobre conceptes econòmics clau com la inflació o l'interès, centrant-se en la finalitat principal de l'estudi d'avaluar el nivell objectiu de coneixement financer de la mostra. A continuació, el *tercer i quart bloc*

es dediquen als hàbits d'estalvi i d'inversió amb preguntes que permeten identificar les diferents conductes de les persones. Finalment, el *cinquè i últim bloc*, recull l'opinió de les persones enquestades sobre la importància que li donen a l'educació financera i el seu paper dins del sistema educatiu.

L'enquesta està composta majoritàriament per preguntes tancades de resposta única o múltiple, així com escales de valoració, per facilitar l'anàlisi quantitativa.

Aquest enfocament estructurat proporciona una visió àmplia i detallada de la realitat financera de les persones enquestades tant des d'una perspectiva objectiva com subjectiva.

4.3.- Característiques del treball de camp

El treball de camp es va dur a terme des del 30 de març fins al 13 d'abril. Durant aquest període, l'enquesta es va difondre principalment a través de canals digitals, com les xarxes socials, amb l'objectiu d'arribar a un públic ampli i divers. En tot moment es va garantir l'anonimat i la confidencialitat de les respostes.

Per tal de definir el marc de la investigació, s'ha delimitat l'univers objecte d'estudi segons dos factors; definició substancial (majors de 18 anys) i delimitació geogràfica (residents a la província de Tarragona). No obstant això, atesa la impossibilitat d'analitzar la totalitat d'aquest col·lectiu, s'ha optat per acotar l'estudi a una mostra representativa dins d'aquest univers. En total, s'ha recollit les respostes de 181 persones. La diversitat dels perfils dels participants proporciona una base sòlida per a l'anàlisi i la interpretació de resultats en relació amb els objectius del treball.

Taula 1.- Resum de la mostra

		EDAT					
		18 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	Més de 60	Total general
GÈNERE	Dona	37,57%	2,21%	11,60%	10,50%	2,76%	64,64%
	Home	22,65%	4,42%	2,76%	4,97%	0,55%	35,36%
	Total general	60,22%	6,63%	14,36%	15,47%	3,31%	100,00%

Font; Elaboració pròpia

4.4.- Categorització de les preguntes

Com hem comentat anteriorment, les preguntes de l'enquesta han estat estructurades en cinc grans blocs temàtics amb l'objectiu de facilitar-ne tant l'anàlisi com la interpretació posterior.

En el segon bloc, s'inclouen preguntes tancades amb una única resposta correcta, dirigides a avaluar el grau de comprensió dels participants sobre determinats conceptes econòmics fonamentals.

A continuació, es presenta la Taula 2 que recull les preguntes formulades en el qüestionari i el concepte que cada una d'elles pretén avaluar.

Taula 2.- Categorització de les preguntes del qüestionari

DIVERSIFICACIÓ	<ul style="list-style-type: none">- Imagina que tens 10000 € per invertir. Quina opció seria la més adequada per tal de reduir el risc d'inversió.
PRODUCTES FINANCERS	<ul style="list-style-type: none">- Quin producte financer seria més apropiat si vols tenir un fons d'emergència que et permeti accedir als diners de manera ràpida i sense penalitzacions?
INFLACIÓ	<ul style="list-style-type: none">- Imagini que té 5000 € estalviats i la taxa d'inflació anual és del 2%. Quants diners hauria de tenir a final d'any per poder mantenir el poder adquisitiu actual?- Ha guanyat un premi de 1000 €, però no el podrà cobrar fins d'aquí a un any. Si la inflació es del 1%, d'aquí un any podré comprar més coses.
INTERÈS	<ul style="list-style-type: none">- SIMPLE; Suposem que ingressa 100 € en un compte d'estalvi amb un interès fix del 2% anual. Amb aquestes dades, quant tindrà al cap d'un any?- COMPOST; Seguit de la pregunta anterior, si no es fa cap ingrés ni retirada de diners, i s'abona el pagament d'interessos, quants diners hi haurà al compte després de 5 anys?

RISC=RENDIBILITAT	<ul style="list-style-type: none"> - Si una inversió promet una rendibilitat molt alta, quin d'aquests enunciats és cert?
--------------------------	--

Font; Elaboració pròpia

4.5.- Anàlisi dels resultats

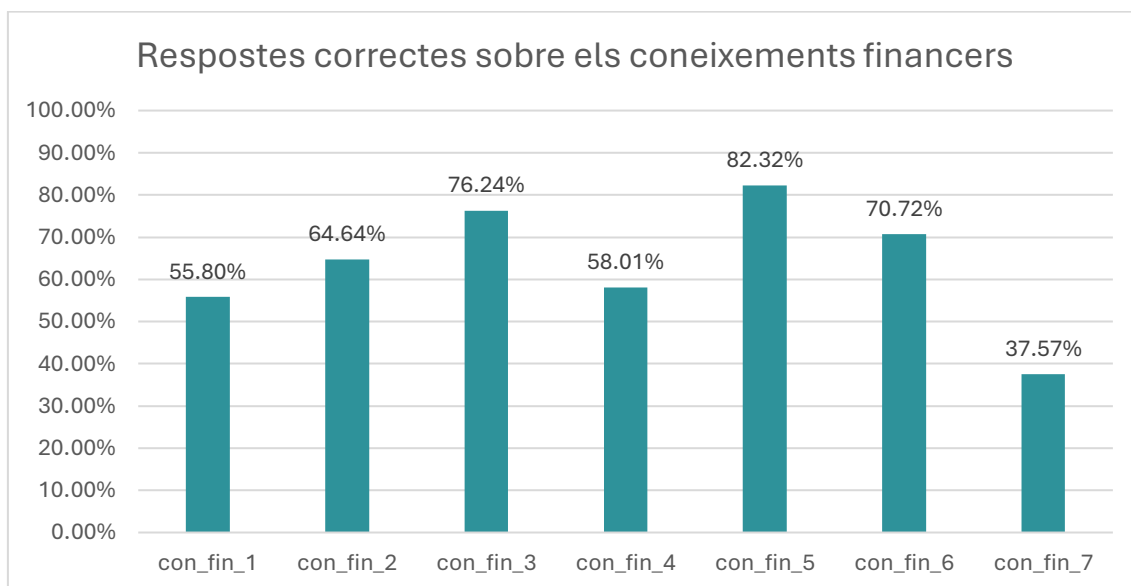
Amb l'objectiu de comprendre millor la realitat financera de la població enquestada, s'ha fet una anàlisi detallada dels resultats obtinguts a través del qüestionari administrat. En aquesta secció es presenten i interpreten les dades recollides, amb la finalitat de detectar tendències, identificar possibles mancances de coneixement i explorar les relacions existents entre diferents variables. Aquesta anàlisi permet aportar evidències empíriques sobre la situació actual de l'educació financera en l'àmbit objecte d'estudi i establir conclusions que donin suport a futures propostes de millora.

4.5.1.- Coneixement financer

El nivell de coneixements financers dels participants s'ha avaluat mitjançant un conjunt de set qüestions. Cada pregunta aborda un concepte fonamental dins l'àmbit financer; una vinculada amb la diversificació, una sobre els productes financers, dues relatives al concepte d'inflació, dues centrades en l'aplicació i càlcul dels interessos i, finalment, una que aborda la relació entre risc i rendibilitat.

Per tal de facilitar la referència i l'anàlisi, s'ha assignat un codi identificatiu a cada pregunta d'aquest bloc, amb la nomenclatura "con_fin_X", on X correspon al número de la pregunta dins l'apartat de coneixement financer.

Gràfic 1.- Respostes correctes sobre els coneixements financers

Font; Elaboració pròpia

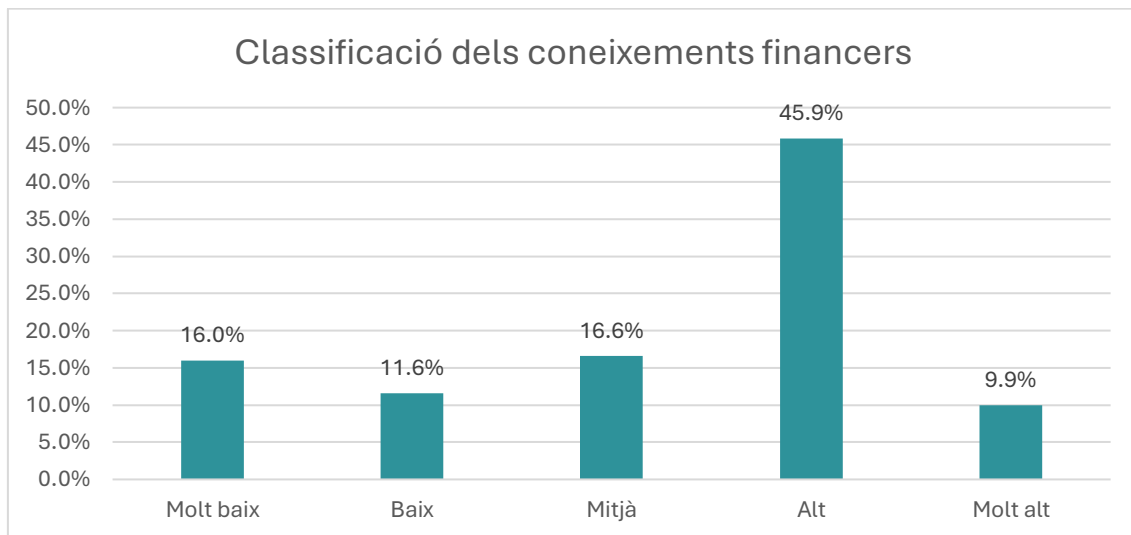
Una vegada analitzats els resultats obtinguts, s'observa que el percentatge d'encerts mostren un domini desigual segons el tipus de contingut preguntat (vegeu al Gràfic 1). Com es pot observar, la qüestió que fa referència a l'interès compost (con_fin_7) és l'única pregunta situada per sota del llindar del 50%. En aquest cas, el resultat obtingut és relativament baix, amb només un 37,57% de respostes correctes. Si ens remetem a l'Enquesta de Competències Financeres, coincidim que el concepte que presentava un menor percentatge d'encerts i major d'errors també és el tipus d'interès compost, tractant-se d'un dels aspectes més complexos en aquest àmbit (Banco de España et al., 2023).

En contraposició, pel que fa a les preguntes amb més encerts, aquestes fan menció de la inflació (con_fin_5) i a la rendibilitat respecte al risc (con_fin_3). En aquest cas, el percentatge aconseguit és del 82,32% i del 76,24% respectivament, la qual cosa indica que aquests conceptes estan força assolits per part de la mostra.

Amb la intenció de valorar el grau de coneixements financers de la mostra enquestada, s'ha calculat una puntuació individual basada en el nombre total de respostes correctes relacionades amb els conceptes tractats. Aquesta puntuació permet obtenir una visió general del nivell assolit per la mostra. El resultat mitjà obtingut ha estat de 6,36 sobre 10, xifra que reflecteix un coneixement moderat dels fonaments financers.

A més, s'ha establert una classificació dels coneixements generals en cinc nivells, amb l'objectiu de facilitar la comprensió. Els grups es defineixen en funció de la puntuació mitjana obtinguda pels individus, establint les següents categories; "molt baix" (notes entre el 0 i el 2), "baix" (entre el 3 i el 4), "mitjà" (del 5 i el 6), "alt" (entre el 7 i el 8) i, en últim lloc, "molt alt" (del 9 i el 10).

Gràfic 2.- Classificació dels coneixements financers

Font; Elaboració pròpia

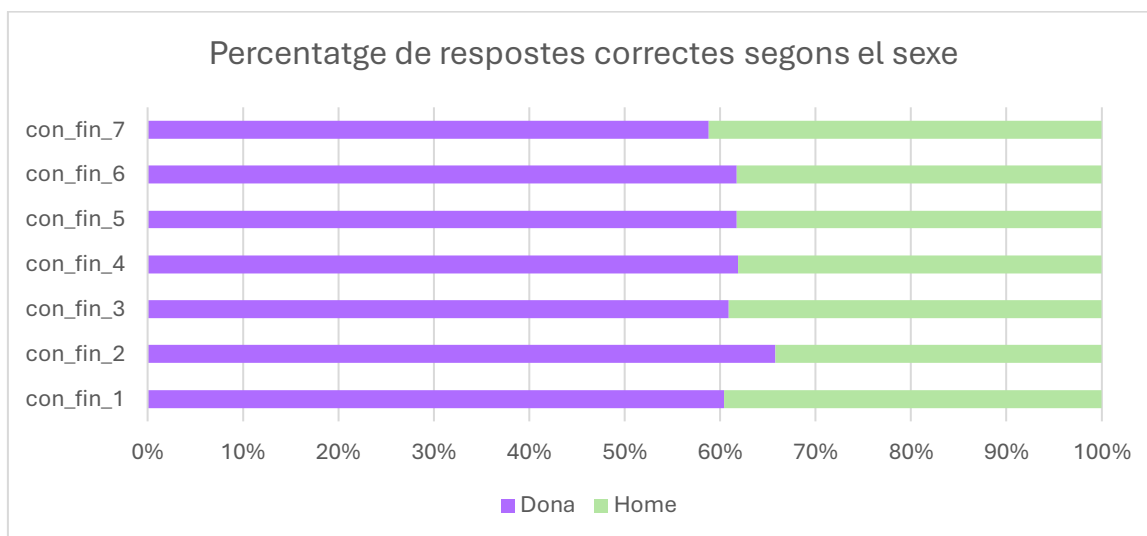
Tal com mostra el Gràfic 2, s'evidencia que el 45,9% de la mostra es concentra en el nivell "alt", però també una proporció notable de participants amb coneixements molt limitats (*molt baix* i *baix*). Aquest fet suggereix que tot i que una part considerable de la mostra té una bona base financera, encara hi ha certs aspectes d'aquest àmbit a millorar per tal de reforçar el nivell mitjà de coneixements de la població en general.

4.5.1.1.- Anàlisi de la influència del perfil individual en el coneixement financer

Amb l'objectiu de comprendre millor els factors que poden influir en el nivell de coneixement financer de la població enquestada, en aquest apartat s'analitza la relació entre diverses característiques personals i els resultats obtinguts a les preguntes sobre el contingut financer. En concret, s'examina la influència de variables com l'edat, el gènere, el nivell i perfil educatiu, així com el nivell de renda.

Així, després d'analitzar el Gràfic 3 que fa referència al percentatge d'encert per a cadascuna de les preguntes segons el sexe, s'evidencia una clara tendència favorable de la secció femenina, ja que en cada qüestió s'hi observa un resultat d'encert més elevat que en el sector masculí.

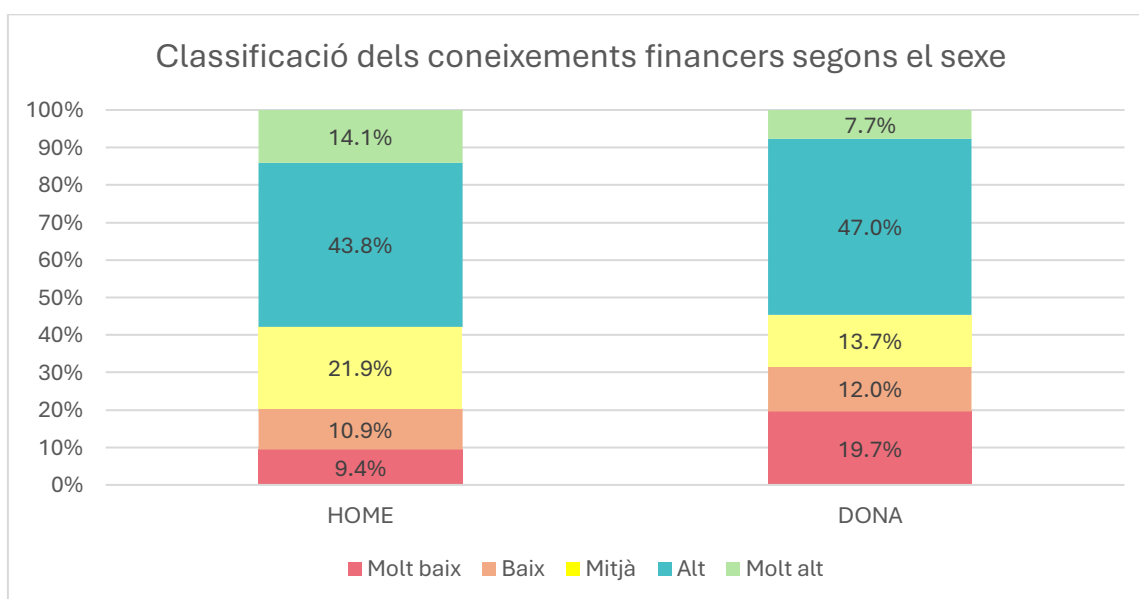
Gràfic 3.- Percentatge de respostes correctes segons el sexe

Font; Elaboració pròpia

Amb l'objectiu d'examinar amb major rigor quin dels dos sexes presenta un avantatge significatiu en aquest àmbit, el Gràfic 4 mostra la classificació comparativa del nivell de coneixements financers segons el sexe. Així doncs, mitjançant la representació facilitada, es pot observar que els homes tenen, en general, un domini lleugerament superior en matèria financera. L'argument deriva d'una superioritat percentual moderada pel que fa a la suma dels nivells molt alt i alt, que en el cas dels homes arriba al 57,9%, mentre que en el sector femení és del 54,7%.

Gràfic 4.- Classificació dels coneixements financers segons el sexe

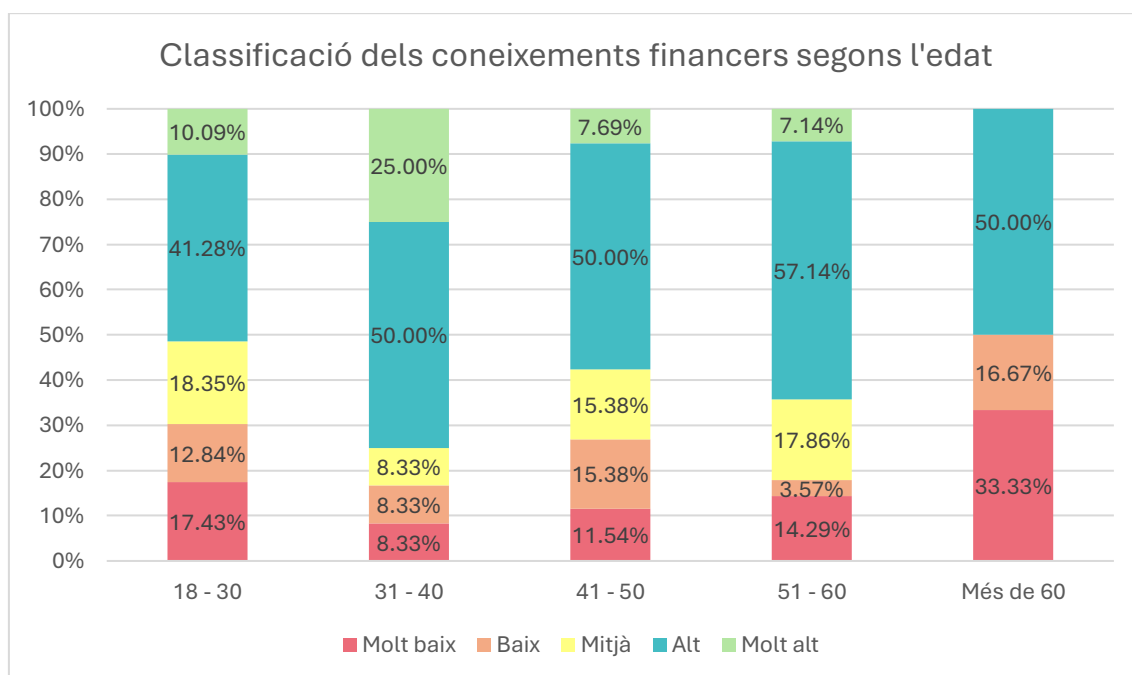

Font; Elaboració pròpia

Arribats aquest punt, tot i que el Gràfic 3 mostra un percentatge superior de respostes correctes per part de les dones, la mitjana general de coneixements financers dels homes és lleugerament superior, amb una puntuació de 6,88 enfront dels 6,08 punts de les dones. Aquest fet es podria explicar, en part, per la diferència de proporció entre sexes dins la mostra, ja que les dones representen gairebé el 65% de la mostra total.

A més, la desviació estàndard dels resultats indica que les puntuacions femenines són més disperses (2,61) que les dels homes (2,29), fet que suggereix una major heterogeneïtat en el nivell de coneixements dins del grup femení. Per contra, els homes mostren una distribució més compacta entorn de les puntuacions altes, la qual cosa podria justificar la seva mitjana més elevada, tot i presentar un percentatge inferior de respostes correctes.

Gràfic 5.- Classificació dels coneixements financers segons l'edat

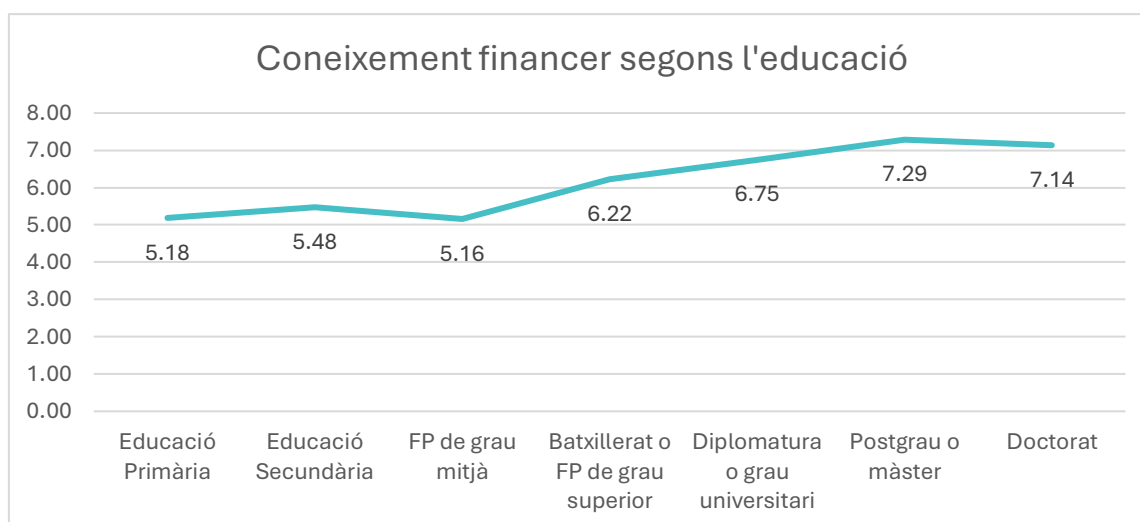

Font; Elaboració pròpia

A partir del Gràfic 5 es pot apuntar que el segment d'edat comprès per les persones majors de seixanta anys presenta els resultats més deficients en termes de coneixement financer. Aquest segment no registra cap representant dins el nivell de coneixements "molt alt", i registra, en canvi, proporcions significatives en el nivell "molt baix". En contraposició, la resta dels rangs d'edat mostren una distribució més favorable. Podem destacar que la majoria d'individus en aquests trams d'edat tenen uns coneixements "mitjans" i "alts".

Tal com mostren les dades del Gràfic 6, el nivell educatiu assolit pels individus té una incidència significativa en els resultats obtinguts en coneixements financers. Concretament, es destaca una correlació positiva entre el grau de formació acadèmica i la puntuació mitjana assolida. A partir del nivell de batxillerat o formació professional de grau superior s'inicia una tendència clarament ascendent que es manté de forma sostinguda fins a les titulacions universitàries.

Gràfic 6.- Coneixement financer segons l'educació

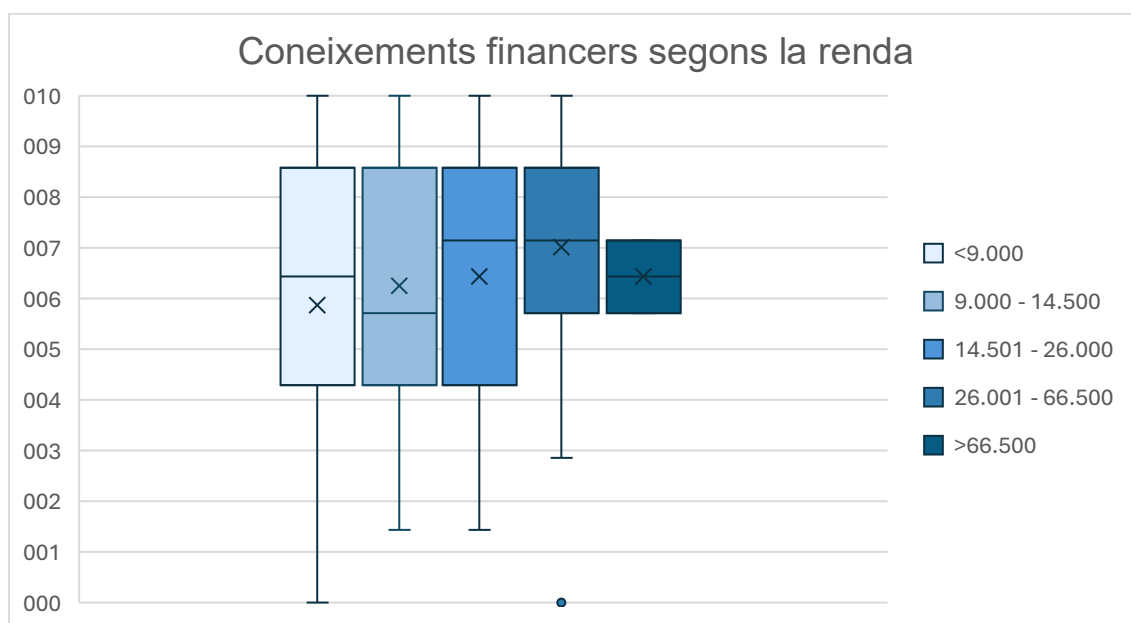
Font; Elaboració pròpia⁴

Finalment, el Gràfic 7 representa la distribució de la nota dels coneixements per cada tram de renda anuals, els quals s'han categoritzat en cinc trams.

⁴ Per tal de garantir una correcta interpretació dels resultats obtinguts, s'ha establert la següent definició dels trams educatius segons el nivell màxim assolit per cada enquestat;

- Inferior a educació primària; inclou persones analfabetes, sense estudis o amb estudis primaris incomplets.
- Educació primària; amb títol de primària o que saben llegir i escriure
- Educació secundària; graduats en ESO o amb l'antiga EGB
- Formació professional de grau mitjà; cicles formatius de grau mitjà
- Batxillerat o FP de grau superior; batxillerat, BUP, COU o cicle formatiu de grau superior
- Estudis universitaris; persones amb diplomatures, graus universitaris o títols equivalents
- Estudis universitaris superiors; inclou llicenciatures, màsters oficials i doctorats

Gràfic 7.- Coneixements financers segons la renda

Font; Elaboració pròpia⁵

Es pot observar de manera clara com a mesura que incrementa el nivell de renda dels individus, la puntuació en coneixements financers també ho fa. No obstant això, aquesta relació no és del tot proporcional. La distribució de les notes són similars entre els individus de renda baixa, considerant-se aquells que cobren menys de 9000 euros i no més de 14500 euros anuals, i entre els de la renda mitjana. En aquests tres grups, el 50% dels individus presenten notes que oscil·len entre el 4,5 i el 8,5 aproximadament.

En canvi, en els grups que ingressen entre 26001 i 66500 euros anuals, i els que superen els 66500, categoritzant-los com a rendes altes, s'hi observa una concentració més gran de puntuacions. En el grup amb la renda més alta, la meitat dels enquestats tenen puntuacions compreses entre el 5,8 i un 7,2, metre que en el grup anterior, aquesta s'eleva fins al 8,5. Cal destacar que aquest darrer tram presenta una puntuació mínima del 2,9⁶ sent la puntuació més alta respecte a les notes mínimes observades en els diferents trams de renda.

Una de les aportacions més interessants de l'estudi és la possibilitat de contrastar el grau de coneixement financer que els individus creuen tenir, amb el que realment demostren mitjançant les respostes a les preguntes específiques. Aquesta comparació

⁵ La classificació dels trams de renda s'ha establert prenent com a referència l'estructura de l'ECF, tot adaptant-a lleugerament per tal d'ajustar-la als objectius i característiques específiques d'aquest estudi

⁶ Aquesta nota mínima s'obté després d'eliminar les dades extremes de la mostra

ofereix una mirada valuosa sobre l'autopercepció de les competències financeres i permet detectar possibles biaixos d'autoavaluació. Els enquestats van expressar la seva percepció personal utilitzant una escala qualitativa de “molt baix” a “molt alt”, equivalents a la usada per classificar les puntuacions reals, fet que facilita la detecció de desajustos entre expectatives i resultats obtinguts.

Taula 3.- Relació entre el coneixement financers real i la percepció dels enquestats

		PERCEPCIÓ				Total general
		Molt baix	Baix	Mitjà	Alt	
REAL	Molt baix	10,34%	44,83%	37,93%	6,90%	100%
	Baix	9,52%	57,14%	14,29%	19,05%	100%
	Mitjà	20,00%	43,33%	23,33%	13,33%	100%
	Alt	9,64%	44,58%	37,35%	8,43%	100%
	Molt alt	16,67%	50,00%	33,33%	0,00%	100%
	Total general	12,15%	46,41%	32,04%	9,39%	100%

Font; Elaboració pròpia

L'anàlisi comparativa entre la percepció subjectiva i els resultats reals posa de manifest una certa desconexió entre com les persones valoren les seves competències. Per exemple, si ens fixem en la Taula 3, dins el grup amb un nivell real de coneixement “molt baix”, només un 10,34% es percep com a tal, mentre que el 37,93% considera tenir un nivell “mitjà”, evidenciant una clara sobreestimació.

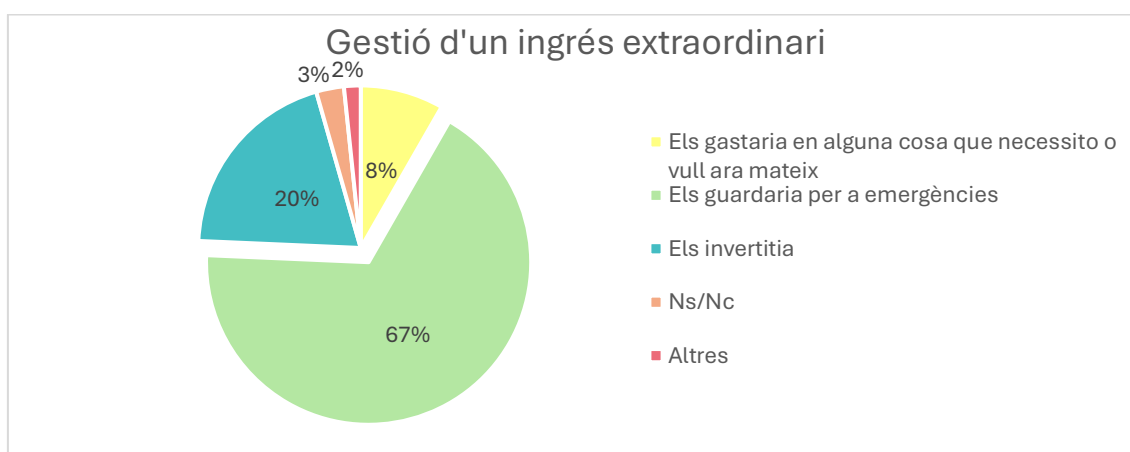
En canvi, a l'altre extrem, entre aquells amb un nivell “molt alt” de coneixement real, cap dels enquestats es percep en el nivell equivalent, i el 50% es classifiquen com a “baix”, fet que suggereix una tendència a la infravaloració en aquest segment. Aquesta mateixa pauta es detecta en un grau més baix en els grups de coneixement “alt” i “mitjà”, on la majoria tendeix a col·locar-se un esgló per sota del nivell que realment han obtingut.

4.5.2.- Hàbits i comportaments d'estalvi

Comprendre com i per què estalvien les persones ofereix informació clau sobre la gestió econòmica individual. L'estalvi no depèn només de la capacitat econòmica de cada individu, sinó també d'aspectes com l'actitud davant la despesa o la capacitat de precisió, així com el nivell de coneixement financer. Aquest apartat examina les decisions d'estalvi dels enquestats, tot analitzant tant les seves preferències com les seves pràctiques habituals.

Per iniciar l'anàlisi sobre els hàbits d'estalvi, s'ha preguntat als enquestats què farien amb una quantitat inesperada de diners. Aquesta qüestió permet identificar les preferències immediates de la població en termes de consum, estalvi i inversió. Tal com mostra el Gràfic 8, una gran majoria (67,4%) optaria per guardar aquests diners com a fons per a possibles emergències, fet que reflecteix una actitud predominantment prudent. D'altra banda, el 20% declara que els invertiria, mostrant una orientació més activa cap a la rendibilitat dels recursos.

Gràfic 8.- Gestió d'un ingrés extraordinari

Font; Elaboració pròpia

Per entendre millor les actituds davant l'estalvi, es plantejava als enquestats una situació d'elecció entre una recompensa immediata o una quantitat superior en el futur pròxim. Aquesta permet mesurar les preferències temporals dels individus, un indicador estretament vinculat amb el nivell de paciència i la capacitat d'estalvi a llarg termini.

Taula 4.- Nivell de paciència

	Alt	Baix
Nivell de paciència	68%	34%

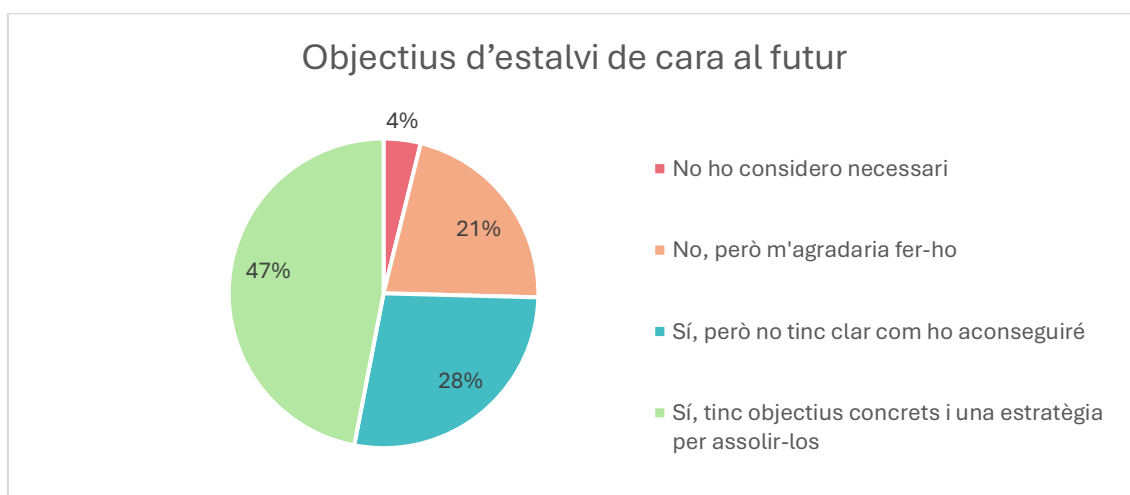
Font; Elaboració pròpia

Els resultats (veure a la Taula 4) mostren que un 68% dels enquestats optaria per esperar un any per obtenir una recompensa major, evidenciant un comportament pacient i orientat cap a beneficis futurs. En canvi, el 32% restant preferiria rebre els diners de manera immediata.

Un altre aspecte fonamental per entendre el comportament estalviador és l'establiment d'objectius concrets. A través d'aquesta qüestió es busca identificar fins a quin punt els individus tenen planificat el seu estalvi a mitjà o llarg termini, i si compten amb una estratègia per assolir-lo.

Els resultats del Gràfic 9 mostren que el 47% afirmen tenir clars els seus objectius d'estalvi i disposar d'un pla per aconseguir-los. Aquest resultat reflecteix una actitud proactiva i una certa conscienciació sobre la importància de l'estalvi a llarg termini. Tanmateix, un 28% afirma tenir objectius però sense una estratègia definida, la qual cosa podria indicar una manca de formació o eines pràctiques per traslladar la intenció a l'acció.

Gràfic 9.- Objectius d'estalvi de cara al futur

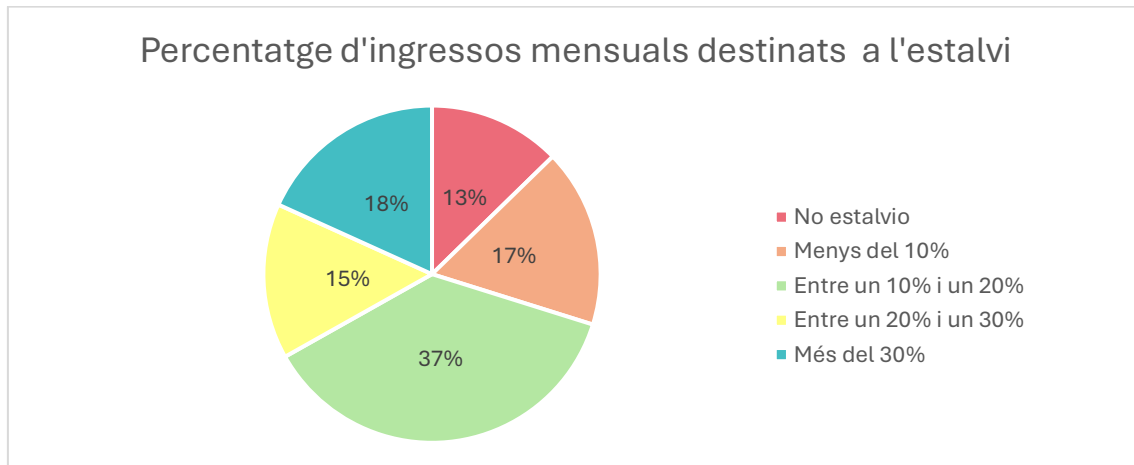

Font; Elaboració pròpia

D'altra banda, un 21% manifesta el desig de fixar-se metes d'estalvi tot i no haver-ho fet encara, i només un petit percentatge considera que no és necessari. Aquesta distribució evidencia que la majoria de la població reconeix la importància de planificar el seu futur financer, encara que no tothom tingui els coneixements o els recursos per fer-ho de manera efectiva.

Per completar el retrat de l'actitud financera dels individus, s'ha analitzat quin percentatge dels ingressos mensuals destinen habitualment a l'estalvi. Aquesta dada és clau per entendre no només la voluntat d'estalviar, sinó també la seva aplicació pràctica en funció de la capacitat econòmica i de gestió.

Gràfic 10.- Percentatge d'ingressos mensuals destinats a l'estalvi

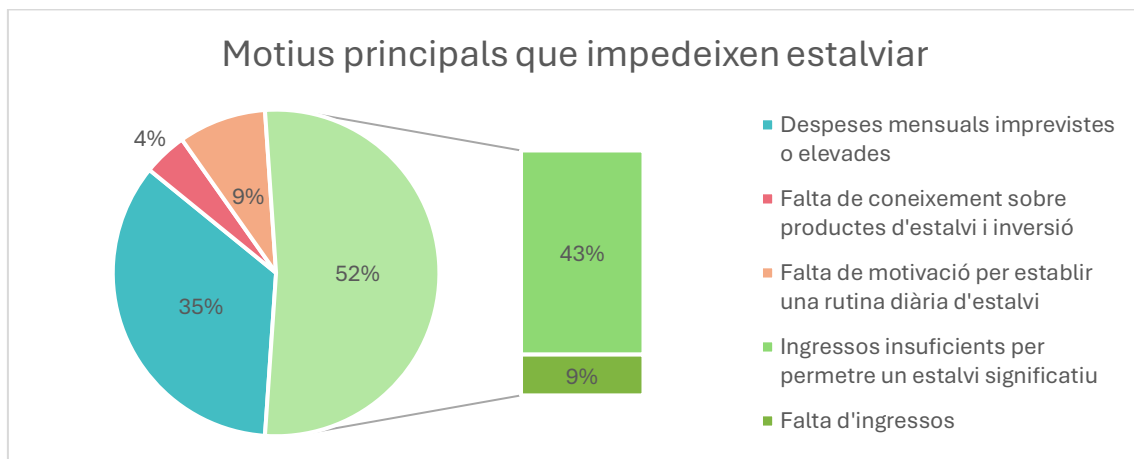

Font; Elaboració pròpia

Els resultats del Gràfic 10 mostren una major concentració en el segment d'entre el 10 i el 20% dels ingressos, amb un 37% de les respostes. Aquest interval representa sovint un llindar recomanat en termes de finances personals, ja que permet acumular estalvi de manera constant sense comprometre greument el consum habitual (CaixaBank, 2024a).

Tanmateix, s'observa que un 13% de les persones enquestades no estalvia gens. Aquest grup resulta especialment rellevant, pel fet que reflecteix situacions de fragilitat financera o falta d'hàbits d'estalvi. Per aquest motiu s'ha analitzat en més profunditat amb l'objectiu d'identificar les barreres més habituals i comprendre millor el context en què es troben aquests individus (Gràfic 11).

Gràfic 11.- Motius principals que impedeixen estalviar

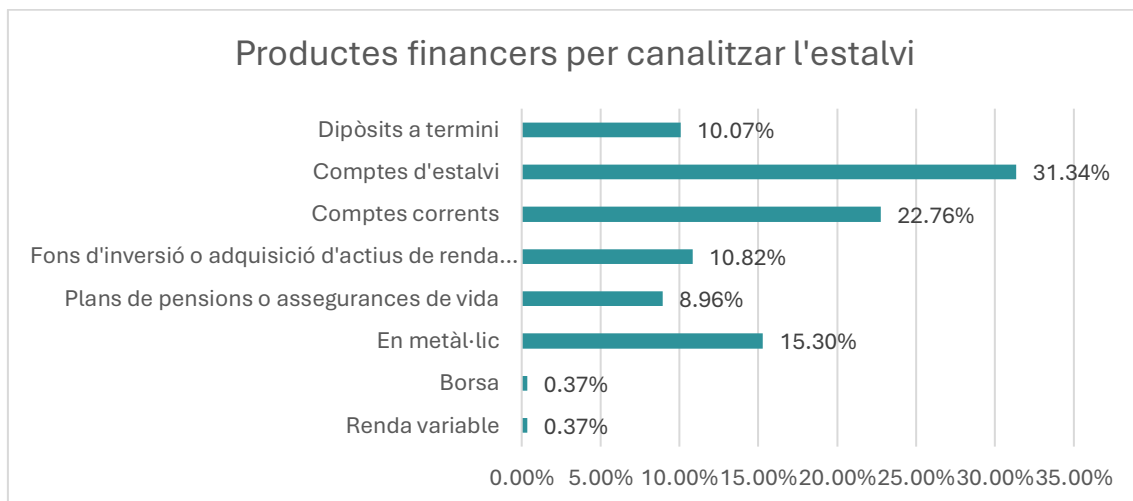

Font; Elaboració pròpia

Els resultats mostren que la causa més freqüent és la insuficiència d'ingressos per permetre un estalvi significatiu, assenyalada per gairebé la meitat dels enquestats (un 52%).

Un altre motiu destacat són les despeses mensuals imprevistes o elevades, que suposen una barrera important per consolidar una capacitat d'estalvi sostinguda. Aquest factor posa de manifest la falta de marge de maniobra davant situacions inesperades, fet que evidencia la importància de disposar d'un coixí de seguretat, així com d'una millor planificació financera.

Gràfic 12.- Productes financers per canalitzar l'estalvi

Font; Elaboració pròpia

Un cop identificades les persones que destinen una part dels seus ingressos a l'estalvi, es va aprofundir en les eines i productes financers que utilitzen per canalitzar aquest estalvi amb l'objectiu d'entendre els mecanismes que prefereixen.

Segons les dades obtingudes del Gràfic 12, el producte més utilitzat és el compte d'estalvi (31,34%), indicant una clara preferència generalitzada per opcions accessibles, de risc baix i elevada liquiditat. El compte corrent, tot i no ser específicament dissenyat per a l'estalvi, ocupa la segona posició amb el 22,76%, la qual cosa podria apuntar a un ús no planificat o a hàbits d'estalvi més informals. A més, una proporció del 15,3% dels enquestats declara guardar els estalvis en metàl·lic, una pràctica que pot estar vinculada a una baixa confiança en les institucions financeres, a hàbits tradicionals o a la voluntat de tenir accés immediat als fons.

4.5.2.1.- Influència del coneixement financer en el comportament d'estalvi

Per donar com a tancat l'apartat sobre l'estalvi, hem volgut explorar la relació entre el nivell de coneixements financers dels individus i el percentatge dels ingressos que destinen a l'estalvi. Aquesta anàlisi permet valorar fins a quin punt el grau de cultura financera pot incidir en comportaments econòmics responsables i orientats al futur.

Taula 5.- Relació entre el coneixement financer real i el percentatge d'estalvi

		ESTALVI					
NIVELL FINANCERS		No estalvio	Menys del 10%	Entre un 10% i un 20%	Entre un 20% i un 30%	Més del 30%	Total general
	Molt baix	27,59%	13,79%	37,93%	17,24%	3,45%	16,02%
	Baix	23,81%	28,57%	14,29%	14,29%	19,05%	11,60%
	Mitjà	6,67%	13,33%	46,67%	6,67%	26,67%	16,57%
	Alt	8,43%	19,28%	38,55%	15,66%	18,07%	45,86%
	Molt alt	5,56%	5,56%	38,89%	22,22%	27,78%	9,94%
	Total general	12,71%	17,13%	37,02%	14,92%	18,23%	100,00%

Font; Elaboració pròpia

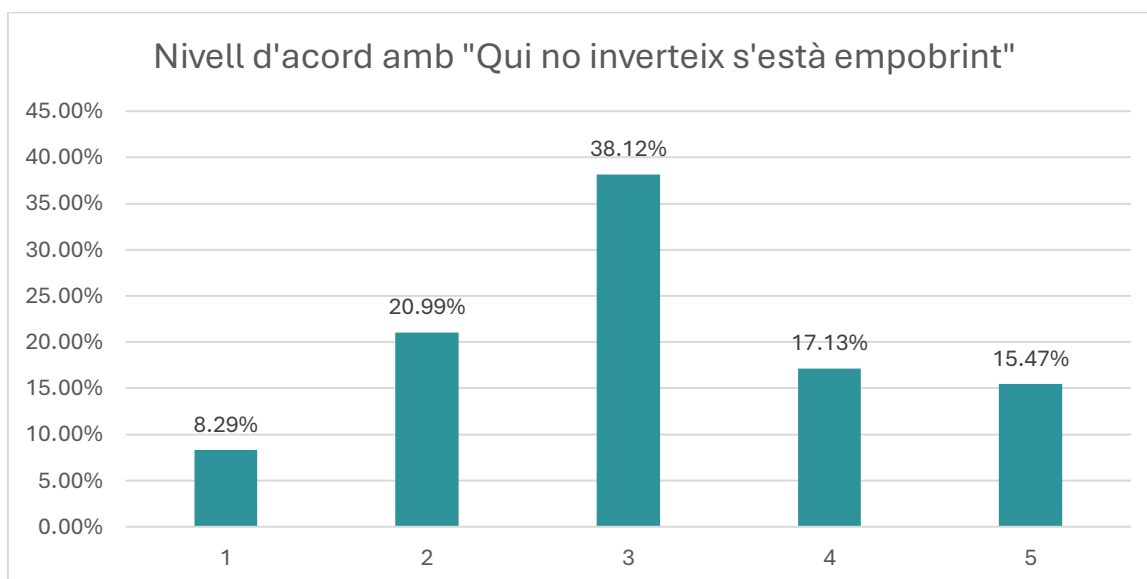
A partir de la Taula 5, s'observa una relació positiva entre el nivell de coneixement financer i la capacitat d'estalvi. A mesura que augmenta el coneixement, també creix la proporció d'individus que destinen una part més significativa dels seus ingressos a l'estalvi. Per exemple, entre les persones amb coneixements "molt alts", gairebé el 90% destina més del 10% dels seus ingressos a estalviar, mentre que només un 5,56% declara no estalviar gens. En canvi, dins del grup amb coneixements molt baixos, el 27,59% no estalvia, i la major part concentra el seu estalvi en percentatges més modestos.

4.5.3.- Hàbits i comportaments d'inversió

Els hàbits d'inversió dels individus constitueixen una dimensió clau dins del comportament financer, ja que no només reflecteixen la seva capacitat d'estalvi, sinó també el nivell de confiança, coneixement i planificació a llarg termini. Aquesta secció analitza quins instruments d'inversió són més populars per la població, quines són les tendències predominants i com factors com el nivell de coneixements financers poden influir en la presa de decisions d'inversió.

Una primera aproximació als hàbits i comportaments d'inversió pot iniciar-se explorant la percepció que tenen els individus sobre la importància d'invertir. Davant l'afirmació "Qui no inverteix s'està empobrint", s'ha preguntat als enquestats fins a quin punt estan d'acord utilitzant una escala de l'1 al 5 (on 1 és "gens d'acord").

Gràfic 13.- Nivell d'acord amb "Qui no inverteix s'està empobrint"

Font; Elaboració pròpia

Tal com mostra el Gràfic 13, la resposta més freqüent és el valor 3 (amb el 38,12% de les respostes), la qual cosa indica una postura de neutralitat o incertesa respecte a aquesta afirmació. Tot i això, hi ha un percentatge rellevant d'individus que es posicionen cap al desacord (valors 1 i 2 sumant gairebé el 30%) i un altre bloc que s'hi mostra bastant o totalment d'acord (amb un total del 32,6% de respostes).

Aquest patró evidencia que no hi ha un consens clar sobre la rellevància de la inversió com a mecanisme per mantenir el poder adquisitiu, fet que pot estar vinculat en diversos factors com el nivell de coneixement financer. Per aquest fet, s'ha creat el nivell de coneixement dels individus amb el seu grau d'acord amb l'afirmació.

La Taula 6 mostra clarament que, a mesura que augmenta el nivell de coneixement financer, també augmenta la proporció d'individus que es mostren més d'acord amb l'afirmació.

Entre les persones amb un nivell "molt alt" de coneixements, més del 38% es posicionen als nivells 4 o 5 d'acord, i només un 11% hi discrepen (nivells 1 i 2). Aquesta tendència

es manté entre els que tenen coneixements “alts”, amb un 37% en els valors més alts i només un 20% en els més baixos. Per contra, les persones amb coneixements “molt baixos” mostren una major proporció de desacords (gairebé el 59% entre els valors 1 i 2) i només un 17% s’hi mostra clarament d’acord.

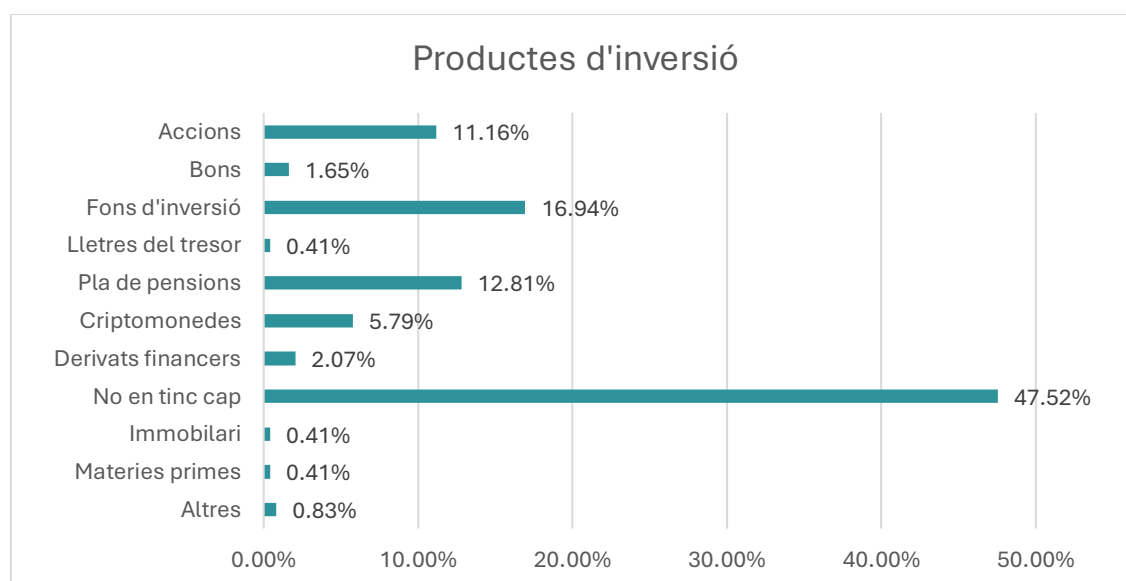
Taula 6.- Relació entre el coneixement financer real i el nivell d’acord amb l’afirmació

		NIVELL D'ACORD					Total general
		1	2	3	4	5	
NIVELL FINANCERS	Molt baix	20,69%	37,93%	24,14%	10,34%	6,90%	100,00%
	Baix	9,52%	28,57%	28,57%	14,29%	19,05%	100,00%
	Mitjà	6,67%	23,33%	40,00%	16,67%	13,33%	100,00%
	Alt	6,02%	14,46%	42,17%	21,69%	15,66%	100,00%
	Molt alt	0,00%	11,11%	50,00%	11,11%	27,78%	100,00%
	Total general	8,29%	20,99%	38,12%	17,13%	15,47%	100,00%

Font; Elaboració pròpia

Després d’analitzar la percepció general sobre la importància d’invertir, resulta clau observar fins a quin punt aquesta interpretació es tradueix en accions concretes. Per això, es va preguntar als enquestats si actualment (o en els últims anys) havien tingut algun tipus de producte d’inversió.

Gràfic 14.- Productes d’inversió

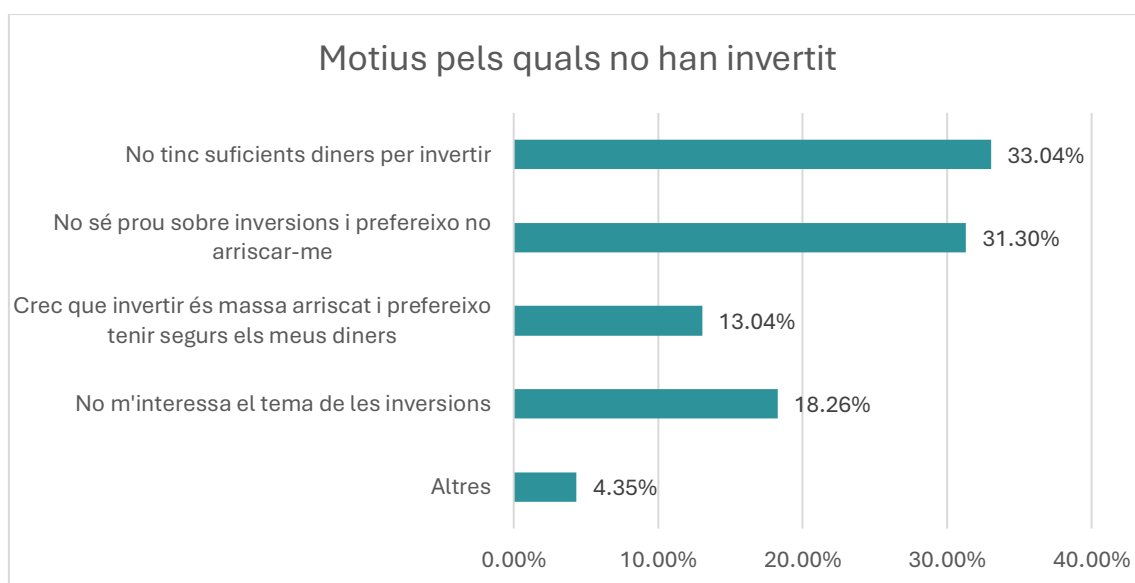
Font; Elaboració pròpia

Els resultats del Gràfic 14 mostren una realitat clara, una gran majoria de les persones enquestades, concretament el 47,52%, afirmen no disposar de cap producte d'inversió. Aquest fet contrasta amb el grau d'acord moderadament alt observat el Gràfic 13, on molts reconeixien la importància d'invertir. Aquest desajust entre actitud i acció pot estar relacionat amb la manca de coneixements, confiança o accés als canals adequats per invertir.

Entre els productes més utilitzats hi destaquen el fons d'inversió, els plans de pensions, les accions i en menor preponderància, les criptomonedes. L'ús de productes més complexos o específics, com els bons, els derivats o les lletres del tresor, és molt minoritari.

Per tal de comprendre millor la manca d'activitat inversora de molts individus, es va demanar als enquestats que havien afirmat no tenir cap producte d'inversió que especifiquessin el motiu principal d'aquesta decisió. Els resultats mostren un conjunt de barreres que poden ser tant econòmiques com emocionals o de coneixement.

Gràfic 15.- Motius pels quals no han invertit

Font; Elaboració pròpia

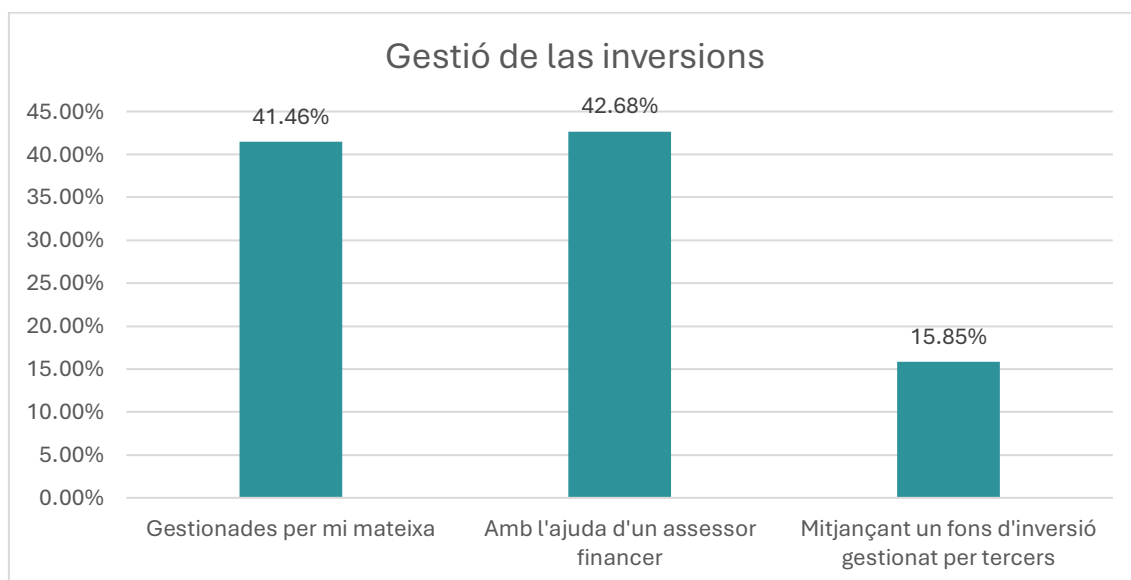
La raó més esmentada ha estat la manca de diners suficients per invertir, així ho indiquen el 33,04% de les respostes dels enquestats (vagueu al Gràfic 15). Aquesta dada revela una limitació real i directa d'accés, probablement vinculada al nivell d'ingressos i a la manca d'estalvi disponible.

En segon lloc, la falta de coneixement i la por al risc apareixen com a factors determinants; el 31,30% de persones van indicar que no saben prou sobre inversions i prefereixen no arriscar-se, i el 13,04% més afirmen que invertir és massa arriscat i prefereixen tenir els diners segurs. Aquestes respostes reflecteixen la importància de la formació financera i la necessitat de generar confiança i seguretat entre els petits inversors.

D'altra banda, el 18,26% dels enquestats afirma que no li interessa el tema de les inversions. Aquesta resposta pot ser indicativa d'un perfil de persones que no consideren la inversió com una prioritat dins la seva gestió financera, ja sigui per desconeixement, per una orientació més centrada en l'estalvi tradicional o perquè no perceben la inversió com una opció accessible o rellevant en la seva situació actual.

D'altra banda, a les persones que van indicar tenir alguna mena de productes d'inversió, se'ls va preguntar com prefereixen gestionar-les. Els resultats del Gràfic 16 mostren una divisió força equilibrada entre diferents maneres d'abordar la presa de decisions financeres.

Gràfic 16.- Gestió de las inversions

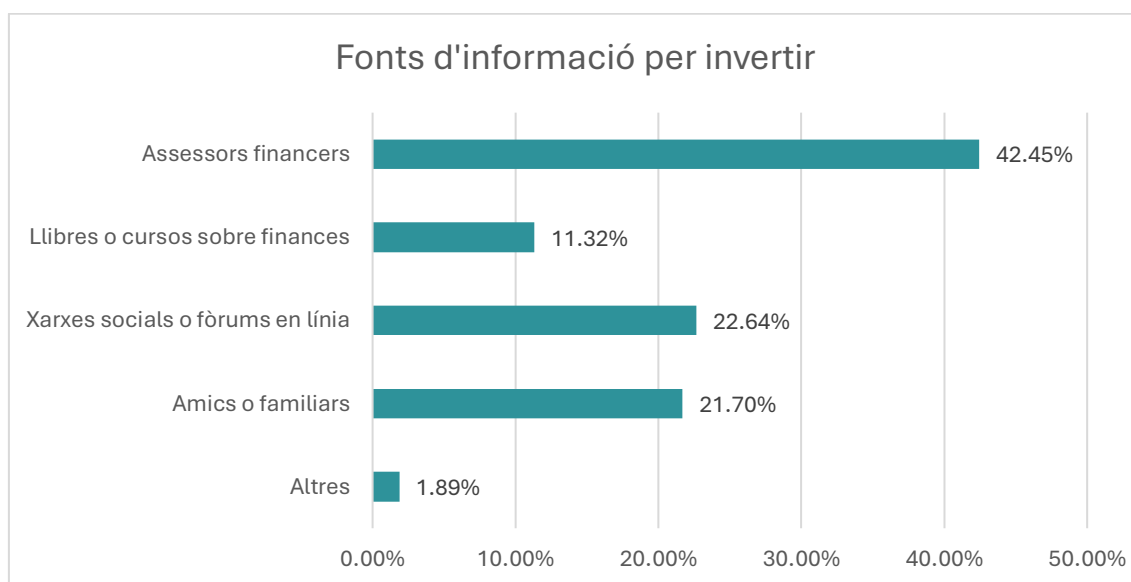
Font; Elaboració pròpia

El grup més nombrós (42,68%) afirma gestionar les seves inversions amb l'ajuda d'un assessor financer, un fet que indica una certa consciència de la complexitat del món inversor i una preferència per comptar amb suport professional per reduir riscos o maximitzar rendiments.

De ben a prop, el 41,46% de les persones declaren que prefereixen gestionar-les per si mateixes, cosa que suggereix un grau més elevat d'autonomia i, possiblement, de confiança en els seus coneixements financers. En darrer lloc, una minoria opta per canalitzar les seves inversions a través de fons gestionats per tercers, una opció que permet delegar totalment les decisions a professionals.

Posteriorment, a les persones que tenen experiència inversora se'ls va preguntar on busquen informació abans de prendre decisions d'inversió, i els resultats evidencien una clara preferència per fonts professionals i immediates.

Gràfic 17.- Fonts d'informació per invertir

Font; Elaboració pròpia

En primer lloc, com podem observar al Gràfic 17, la font més citada van ser els assessors financers, la qual cosa confirma la confiança que moltes persones dipositen en l'opinió d'experts qualificats. Aquesta dada, a més, concorda amb la pregunta anterior, on una proporció important ja afirmava comptar amb assessorament per gestionar les seves inversions.

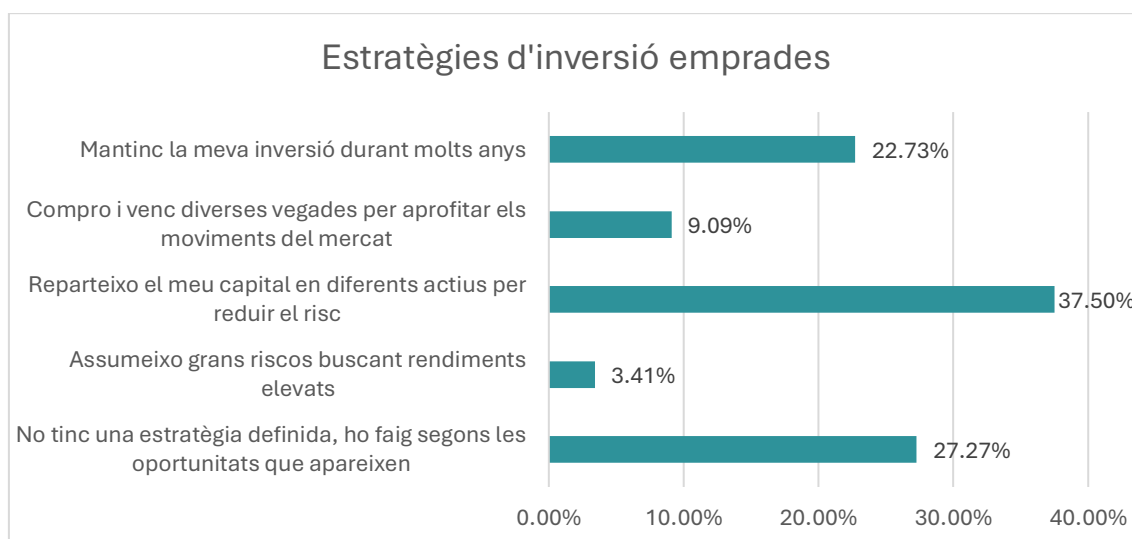
Així i tot, també tenen pes altres fonts més informals o accessibles; les xarxes socials i els fòrums en línia, i amic o familiars, reflectint un accés democratitzat a la informació però, alhora, la possible exposició a continguts no sempre rigorosos. Aquestes vies poden aportar orientació inicial, però també comporten riscos si no es contrasten amb fonts fiables.

Amb menys intensitat, alguns enquestats consulten llibre o cursos sobre finances, opció que demostra un interès per adquirir coneixements estructurats i de qualitat, però que pot requerir més temps i dedicació.

Un altre aspecte clau per entendre els hàbits d'inversió és conèixer l'estratègia que segueixen les persones a l'hora d'invertir. Les respostes obtingudes mostren una varietat de perfils i actituds davant els riscos i la planificació financera.

L'estratègia més comuna entre els enquestats és la diversificació, com podem veure al Gràfic 18. Aquesta és una pràctica habitual en perfils amb un cert grau de coneixements financers, ja que busca compensar possibles pèrdues amb rendiments d'altres actius, més endavant ho veurem.

Gràfic 18.- Estratègies d'inversió emprades

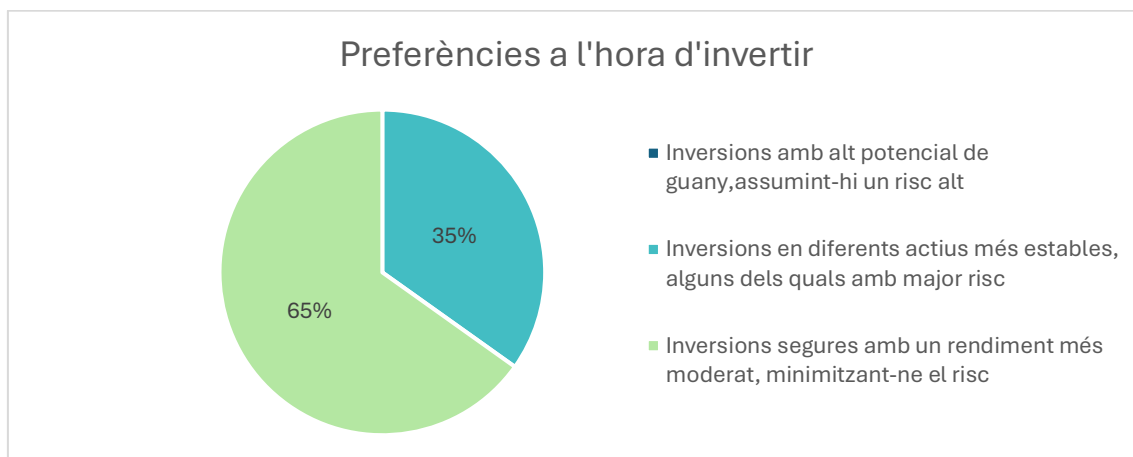
Font; Elaboració pròpia

Tot seguit, el 27,27% de la mostra indiquen que no tenen una estratègia definida, sinó que prenen decisions segons les oportunitats que apareixen. Aquest comportament pot estar relacionat amb un perfil més improvisat, o amb una menor planificació a llarg termini, tot i que també pot respondre a una actitud més flexible i reactiva al mercat.

Una part significativa (22,73%) declara que manté la seva inversió durant molts anys, fet que indica una visió a llarg termini, més conservadors i orientada a l'estabilitat. Aquest enfocament acostuma a ser habitual entre qui busca consolidar rendiments progressivament sense exposar-se a una gran volatilitat.

Per acabar l'apartat de la inversió i conèixer millor la tolerància al risc i les preferències d'inversió dels participants, es va plantejar una situació hipotètica; disposar de 10.000 per invertir. Davant aquesta oportunitat, els enquestats havien d'escollir entre diferents tipus d'inversió, ordenades segons el nivell de risc i rendiment potencial.

Gràfic 19.- Preferències a l'hora d'invertir

Font; Elaboració pròpia

Els resultats del Gràfic 19 mostren una clara orientació cap a opcions conservadores o equilibrades. La majoria dels participants, concretament el 65%, optarien per inversions segures amb un rendiment més moderat, prioritzant la protecció del capital i minimitzant-ne el risc. Aquesta preferència indica una actitud prudent i possiblement una falta de confiança o prou coneixement per assumir riscos més elevats.

D'altra banda, el 35% de la mostra va escollir una estratègia intermèdia, basada en la diversificació entre actius estables i alguns amb major risc. Aquesta opció representa un perfil d'inversor més obert al risc, però amb certa cautela i planificació.

És significatiu destacar que cap participant va optar per una inversió d'alt risc i alt rendiment potencial.

4.5.3.1.- Influència del coneixement financer en el comportament d'inversió

Un dels aspectes clau per entendre el comportament de l'inversor és observar com el nivell de coneixement financer condiciona l'estratègia que adopten les persones a l'hora d'invertir. A partir de les respostes recollides, es detecta una relació iniciativa entre la nota de coneixements financers i la sofisticació o planificació de les estratègies inversores.

Taula 7.- Relació entre el coneixement financer real i l'estratègia que segueixen

NIVELL FINANCERS

	ESTRATÈGIA					Total general
	Mantinc la inversió molts anys	Compro i venc aprofitan els moviments del mercat	Reparteixo el capital per reduir el risc	Assumeixo riscos buscant rendiments elevats	No tinc una estratègia, ho faig segons les oportunitats	
Molt baix		20,00%	20,00%		60,00%	100,00%
Baix	50,00%		25,00%		25,00%	100,00%
Mitjà	14,29%	14,29%	35,71%	7,14%	28,57%	100,00%
Alt	23,53%	7,84%	39,22%	5,88%	23,53%	100,00%
Molt alt	28,57%	14,29%	35,71%		21,43%	100,00%
Total general	22,73%	10,23%	36,36%	4,55%	26,14%	100,00%

Font; Elaboració pròpia

Els resultats de la Taula 7 mostren que les persones amb un nivell “molt baix” de coneixements tendeixen a no seguir cap estratègia definida (60%), i només un petit percentatge aposta per repartir el seu capital o aprofita els moviments de mercat. Aquest patró es repeteix en part en el grup “baix”, on, tot i que la meitat diu mantenir la inversió durant anys (estratègia més passiva), també hi ha una proporció rellevant que no té una estratègia clara.

A mesura que augmenta el nivell de coneixements, la diversificació del capital emergeix com l'estratègia predominant, especialment entre les persones amb coneixements “alts” (39,22%) i “molt alts” (35,71%). Això reflecteix un comportament més planificat i alineat amb recomanacions habituals en gestió de riscos.

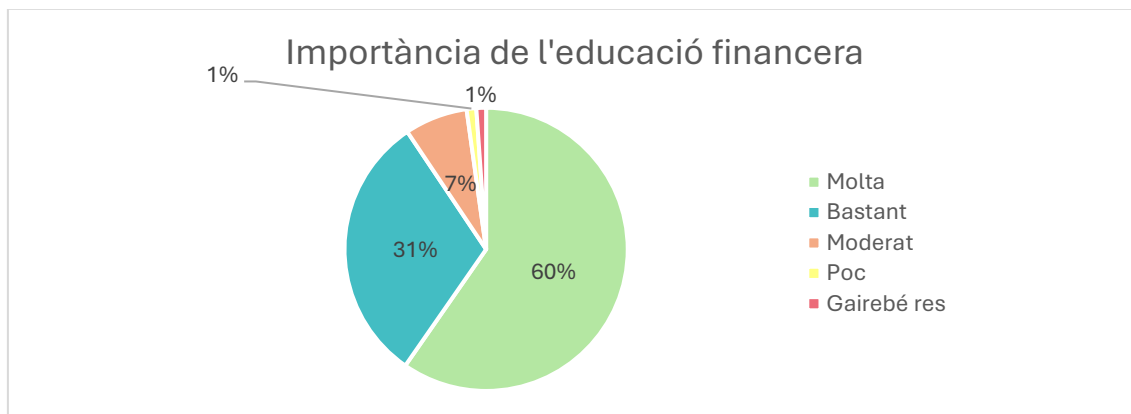
D'altra banda, les estratègies de risc elevat (assumir grans riscos per obtenir alts rendiments) són molt minoritàries, i pràcticament inexistents entre els individus amb coneixements “molt baix” o “molt alt”. Això podria indicar que tant la falta, com l'excés de coneixements, indueixen una certa cautela, mentre que els grups intermedis poden experimentar amb més confiança però menys preparació.

4.5.4.- Percepcions i actituds davant la formació de les finances

Una de les dimensions clau per comprendre el comportament financer dels individus és la percepció que tenen sobre el valor de la formació en finances. L'educació financera pot influir decisivament en com les persones gestionen els seus recursos, prenen decisions d'inversió o afronten situacions econòmiques complexes. Aquesta secció

explora com valoren els participants la importància de la formació financera i quin paper creuen que juga en les seves decisions econòmiques.

Gràfic 20.- Importància de l'educació financera

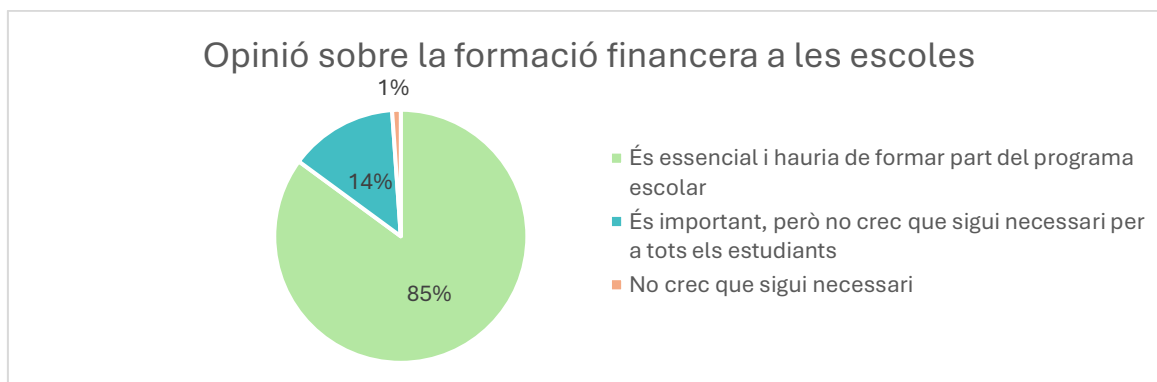
Font; Elaboració pròpia

Com podem observar en el Gràfic 20, els resultats mostren una clara valoració positiva de l'educació financera. Més del 90% dels enquestats consideren que aquesta formació té una importància alta o bastant alta en la presa de decisions d'inversió (un 60% i 31% respectivament). Tan sols un percentatge molt reduït la consideren poc o gens rellevant.

Finalment, per tancar el qüestionari, s'ha plantejat una darrera pregunta relacionada amb la formació financera.

Les dades són concloents, una gran majoria dels enquestats (el 85%) considera que és essencial i que hauria de formar part del programa educatiu obligatori. Aquesta opinió és compartida també per un 13% que, tot i no veure-la imprescindible per a tothom, la considera important. Només un 1% dels participants creu que no és necessària.

Gràfic 21.- Opinió sobre la formació financera a les escoles

Font; Elaboració pròpia

4.5.4.1.- Influència del coneixement financer en l'opinió sobre la formació financera

L'anàlisi de la relació entre el nivell de coneixement financer i la percepció sobre la importància de l'educació financera revela una tendència força homogènia; independentment del seu nivell, la majoria dels enquestats considera aquesta formació molt rellevant. Tot i això, es poden observar alguns matisos significatius. Per exemple, entre les persones de coneixements "molt baix" i "baix" tot i que més de la meitat (51,72% i 52,38% respectivament) consideren que l'educació financera és molt important, també hi ha un percentatge notable que li atorga una importància baixa o gairebé nul·la. En canvi, entre els individus amb un nivell "mitjà" o "alt", augmenta clarament el reconeixement de la seva importància.

Curiosament, entre els que tenen un nivell "molt alt", el pes d'aquesta opinió disminueix lleugerament, amb un 44,44% mentre que un 50% la consideren "bastant" important, cosa que podria indicar una visió més crítica o matisada.

Taula 8.- Relació entre el coneixement financer real i la importància que li donen a l'educació financera

		IMPORTÀNCIA EDUCACIÓ FINANCERA					
		Gairebé res	Poc	Moderat	Bastant	Molta	Total general
NIVELL FINANCERS	Molt baix	3,45%	3,45%	6,90%	34,48%	51,72%	100,00%
	Baix	4,76%	4,76%	9,52%	28,57%	52,38%	100,00%
	Mitjà			3,33%	26,67%	70,00%	100,00%
	Alt			8,43%	27,71%	63,86%	100,00%
	Molt alt			5,56%	50,00%	44,44%	100,00%
	Total general	1,10%	1,10%	7,18%	30,94%	59,67%	100,00%

Font; Elaboració pròpia

5.- CONCLUSIONS

L'objectiu principal d'aquest estudi ha estat analitzar el nivell de coneixements financers de la població adulta resident a la província de Tarragona, així com identificar els seus hàbits d'estalvi i inversió. Per fer-ho, s'ha dissenyat i difós un qüestionari estructurat que ha permès obtenir dades rellevants sobre comportaments i actituds financeres.

A partir de l'anàlisi de les preguntes relacionades per conèixer el nivell de coneixements financers, s'ha pogut constatar que, tot i que la mitjana general és moderadament positiva (6,36 sobre 10), encara hi ha àrees de millora rellevants. El concepte d'inflació és el més assolit per la mostra, mentre que el tipus d'interès compost és el que presenta més dificultats. Una possible explicació d'aquest fet, és que la inflació respon al seu impacte directe i perceptible en el dia a dia de les persones mentre que el càlcul de l'interès compost és un concepte més tècnic i menys vinculat a experiències quotidianes. Aquest fet suggereix que cal reforçar alguns aspectes específics per tal de consolidar el nivell mitjà de coneixement de la població en general.

Tenint en compte les dades sociodemogràfiques, pel que fa al gènere, no s'observa cap desigualtat significativa, és a dir, les puntuacions són similars entre homes i dones, amb lleugeres diferències. Quant a l'edat, els individus majors de 60 anys mostren els pitjors resultats, i, en canvi, la població compresa entre els 18 i 60 anys presenta una distribució més equilibrada. Aquest resultat podria explicar-se pel fet que les generacions més joves han estat exposades a una major oferta d'educació financera formal o a contextos econòmics que han requerit més presa de decisions financeres informades.

Referent al perfil educatiu, s'ha observat una clara correlació positiva. A mesura que augmenta el nivell d'estudis, milloren les competències financeres. Aquest fet posa en relleu el paper fonamental de l'educació com a eina clau per fomentar la cultura financera. Sobre la renda, també es confirma una associació positiva, els individus amb ingressos més elevats obtenen millors puntuacions, encara que la relació no és del tot proporcional. Aquest fenomen podria estar relacionat amb una major exposició a decisions financeres més complexes, així com a un accés més gran a informació i assessorament especialitzat.

En conjunt, aquestes dades posen de manifest que els coneixements financers estan condicionats per múltiples factors sociodemogràfics, i que les estratègies per millorar-los haurien de tenir en compte les característiques específiques de cada col·lectiu.

Pel que fa a la percepció que té la mostra sobre el seu coneixement financer, l'anàlisi comparativa apunta a una certa manca de consciència en el mateix nivell real, especialment en els extrems.

Entorn dels hàbits d'estalvi, els resultats obtinguts exposen que la mostra enquestada adopta, en general, una actitud prudent davant la gestió dels seus recursos. La majoria de les persones declara destinar una part dels seus ingressos a l'estalvi, la qual cosa reflecteix una orientació clara cap a la planificació i una certa consciència sobre la importància de l'estalvi a llarg termini. Tot i aquesta predisposició positiva, un 13% de les persones enquestades no estalvien gens, principalment per causes com la insuficiència d'ingressos. Aquest fet posa de manifest que, més enllà de la voluntat individual, les decisions d'estalvi es veuen fortament condicionades per factors estructurals i per la capacitat de gestió econòmica personal.

Quant a les eines utilitzades per canalitzar l'estalvi predominen les opcions conservadores i de fàcil accés, fet que suggereix una preferència per productes de risc baix i elevada liquiditat, però també podria evidenciar una manca d'accés o coneixements sobre alternatives més rendibles.

D'altra banda, quan es relaciona aquest concepte amb el coneixement financer, l'anàlisi revela una correlació clara; una millor educació financera es tradueix en hàbits d'estalvi més sòlids i estructurats. Així, el nivell de coneixement financer no només s'associa amb una major capacitat de comprensió dels productes i dinàmiques econòmiques, sinó també amb una actitud més proactiva cap a la planificació i la gestió dels recursos propis.

Sobre els hàbits i comportaments d'inversió de la població enquestada, s'hi identifiquen diverses dinàmiques rellevants. En primer lloc, s'observa que les persones amb un nivell més elevat de coneixement financer tenen una visió més clara del paper que pot jugar la inversió en el manteniment o el creixement del patrimoni. Aquesta consciència inclou la percepció del risc associat a no invertir i deixar que l'estalvi perdi valor a causa de la inflació o altres factors econòmics. Tanmateix, tot i el reconeixement general de la importància d'invertir, la majoria no disposa actualment de cap producte d'inversió actiu. Aquesta escletxa entre el reconeixement teòric i les accions reals evidencia l'existència de barreres tant pràctiques com perceptives. En aquest sentit, la manca d'activitat inversora no es pot atribuir exclusivament a la capacitat econòmica, sinó també a factors com la percepció del risc, l'interès i, sobretot, el nivell de coneixement.

Pel que fa a la cerca d'informació, s'evidencia que els inversors combinen fonts professionals, com assessors financers, amb fonts digitals, amb un pes notable de la confiança interpersonal i les comunitats en línia.

En relació amb les estratègies inversores, es constata que predominen les actituds prudentes i, en molts casos, una manca de planificació clara. Aquesta realitat suggereix una àrea de millora important en termes de formació i orientació financera, especialment per fomentar decisions més informades i estructurades. També és remarcable que la gran majoria dels enquestats mostren una clara preferència per la seguretat i l'estabilitat, prioritat la protecció de capital per sobre de la recerca de rendiments elevats però incerts.

Finalment, els resultats indiquen que un nivell més alt de coneixement financer s'associa amb una gestió més racional i estructurada de la inversió, mentre que nivells baixos es vinculen amb conductes més improvisades o amb la inacció. Aquesta relació és clau per entendre com el coneixement condiona la presa de decisions financeres i pot tenir un impacte notable en els resultats a llarg termini.

Els resultats finals d'aquesta investigació exposen una realitat que, malgrat no sorprendre, sí que mereix una reflexió profunda; la formació financera és percebuda com un element essencial per a una bona gestió econòmica personal, i existeix un consens ampli en la seva importància. A més, posa de manifest un ampli suport a la integració dins dels plans d'estudi com a eina per millora la presa de decisions futures en matèria econòmica i financera.

Finalment, l'anàlisi de la relació entre el nivell de coneixement i la percepció sobre la importància confirma que un major coneixement s'associa amb una valoració més positiva d'aquesta. Tot i això, també es detecten diferències puntuals que reflecteixen matisos personals en la manera com s'interpreta aquesta importància.

5.1.- Recomanacions

A partir de les conclusions obtingudes en aquesta recerca, es consideren oportunes una sèrie de recomanacions amb l'objectiu de millorar el nivell d'educació financera i fomentar uns hàbits econòmics més responsables.

Es considera essencial promoure una formació financera bàsica des de les primeres etapes educatives. La inclusió de continguts com estalvi, pressupostos i inversió en el currículum escolar pot contribuir a establir una base sòlida de coneixements que acompanyi els individus al llarg de la seva vida i ajudi a prendre decisions econòmiques més informades i responsables. En aquest sentit, seria recomanable incorporar-la no només dins d'assignatures específiques relacionades amb l'economia, sinó també en altres àmbits formatius que permetin desenvolupar competències financeres bàsiques.

A més, es recomana impulsar companyes formatives específiques dirigides a la població adulta, especialment aquells col·lectius que presenten més mancances en competències financeres. Aquestes accions haurien de tenir un caràcter pràctic i accessible, i podrien oferir-se a través d'ajuntaments, centres cívics o institucions públiques, amb l'objectiu d'augmentar la consciència sobre la importància d'una bona gestió econòmica.

En darrer terme, seria convenient repetir periòdicament aquest tipus d'estudi a escala local per tal de monitorar l'evolució del nivell de coneixement financer i avaluar l'impacte de les mesures educatives implantades. Aquest seguiment constant permetria detectar tendències, ajustar estratègies i millorar l'eficàcia de les polítiques públiques en matèria d'educació financera.

Aquestes propostes tenen un caràcter general i orientatiu, però podrien servir com a punt de partida per a futures accions educatives o polítiques públiques.

5.2.- Limitacions

Tot i que els resultats obtinguts són útils per identificar tendències i reflexionar sobre la relació entre coneixement financer i comportaments econòmics, cal tenir en compte algunes limitacions que poden haver condicionat l'abast de l'estudi.

En primer lloc, la principal limitació d'aquest estudi ha estat la dificultat a l'hora d'aconseguir respostes per part de la població. Això ha fet que la mostra obtinguda no sigui del tot representativa, especialment pel que fa a determinades variables com seria l'edat, on no s'ha aconseguit una distribució prou equilibrada entre franges. Aquest fet pot haver implicat un biaix de selecció, ja que és possible que les actituds i coneixements financers puguin variar significativament segons el moment vital de les persones. A més, la recollida de dades es va fer per mitjà digital i de manera voluntària, cosa que pot haver

generat un cert biaix de participació cap a persones amb més interès pel tema o amb més familiaritat amb l'entorn digital.

Malgrat tot, l'estudi ofereix una base útil per detectar tendències generals i pot servir com a punt de partida per a futures investigacions.

5.3.- Conclusions personals

La realització d'aquest estudi ens ha permès comprendre amb més profunditat la realitat financera de la població, així mateix, entendre com aquesta incideix en la vida quotidiana de les persones i condiciona les seves decisions d'estalvi i inversió.

A més, ha representat una oportunitat valuosa per aplicar coneixements teòrics adquirits en un context real. També per desenvolupar habilitats essencials com la recollida i anàlisi de dades, així com la síntesi i interpretació dels resultats en un context social real.

En definitiva, aquesta investigació ha estat una experiència enriquidora que ens ha fet prendre consciència de la importància de l'educació financera i del seu potencial transformador. Finalment, ens quedem amb la satisfacció d'haver donat veu a les percepcions i necessitats financeres d'una part de la població, i amb la motivació de continuar aprofundint en aquest àmbit en futurs projectes.

6.- REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Andreu Corbatón, J. (2013). *Introducció als mercats i actius financers: Gestió de carteres de renda variable*.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=726399&info=resumen&idioma=CA>
T
- Banco de España. (2022). *Plan de Educación Financiera*.
- Banco de España, Hospido, L., Machelett, M., Pidkuyko, M., & Villanueva, E. (2023). *ENQUESTA DE COMPETENCIAS FINANCIERAS 2021*.
<https://doi.org/10.53479/34752>
- Banco Santander. (2020, July 31). *Què és la diversificació de riscos financers*.
<https://www.bancosantander.es/ca/blog/ahorro-inversion/diversificacion-riesgos-financieros>
- BBVA. (2024a). *¿Qué son los productos financieros y cuáles son?*
<https://www.bbva.mx/personas/productos/sostenibilidad/que-son-los-productos-financieros-y-sus-beneficios.html>
- BBVA. (2024b, May 27). *Qué es el ahorro y cómo ahorrar mejor en todas las etapas de la vida*. <https://www.bbva.com/es/salud-financiera/que-es-el-ahorro-y-como-ahorrar-mejor-con-estos-consejos/>
- BBVA. (2025, March 21). *Interés compuesto: ¿qué es y cómo calcularlo?*
<https://www.bbva.com/es/salud-financiera/guia-de-finanzas-para-no-financieros-interes-compuesto/>
- BOE. (2020, December 30). *Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación*.
<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2020-17264>
- Buenaventura Vera, Guillermo. (2018). *Teoría de la inversión en evaluación de proyectos*.
- CaixaBank. (2024a). *La regla del 50-20-30*. <https://www.caixabank.cat/particular/cultura-financiera/la-regla-502030.html>
- CaixaBank. (2024b, February 14). *Diversificar les inversions: què és, com fer-ho i errors*.
<https://www.ruta67.com/ca/diversificar-les-inversions/>
- Castaño, A. M., & Del Campo, J. I. (2018). Análisis del impacto del valor añadido del gestor sobre el binomio Rentabilidad-Riesgo, medido mediante el ratio de Sharpe, en los Fondos de Inversión Socialmente Responsables. *REVESCO. Revista de Estudios Cooperativos*, 127, 181–203. <https://doi.org/10.5209/REVE.59770>
- CNMV. (2024). *Quins són els productes financers?*
<https://www.cnmv.es/portalinversor/productos-inversion?lang=ca>

- De Gregorio, J. (1996). *INFLACIÓN, CRECIMIENTO Y BANCOS CENTRALES: TEORÍA Y EVIDENCIA EMPÍRICA*.
<https://www.researchgate.net/publication/255648270>
- Friedman, M. (1992). *Money Mischief: Episodes in Monetary History - Milton Friedman*.
https://books.google.es/books?id=IDF_uNIWQ_oC&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=true
- G20 - Comisión Europea. (n.d.). Retrieved March 18, 2025, from
https://agriculture.ec.europa.eu/international/international-cooperation/international-organisations/g20_es
- Govern.cat. (2012, June 11). *El programa d'Educació Financera a les Escoles de Catalunya (EFEC) rep "bona nota" per part de tots els agents implicats: centres docents, estudiants i voluntaris*. https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/271994/programa-educacio-financera-escoles-catalunya-efec-rep-bona-nota-part-tots-agents-implicats-centres-docents-estudiants-voluntaris?utm_source=chatgpt.com
- Institut d'Estudis Financers. (2025). *Educació financera a les escoles de Catalunya - EFEC*. <https://efec.cat/>
- Lachman, J., & López, A. (2019). Digitalización y servicios intensivos en conocimientos en RRNN renovables: el sector Agtech en la Argentina. *LIV Reunión Anual*, 1–21.
- Lawrence J, G., & Michael D, J. (2005). *Fundamentos de inversiones*.
https://books.google.es/books?hl=ca&lr=&id=ITMNR9MUjuAC&oi=fnd&pg=PR11&dq=inversi%C3%B3n&ots=A9FsARPN9S&sig=zgJIU4Y-BKlu1W6kuISN-QqKs20&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Leeds, A. M. (2024). Artículo 1. Portafolio de inversión eficiente de mínimo riesgo y rendimiento esperado. *Academia Mental Health and Well-Being*, 1(3).
<https://doi.org/10.20935/MHEALTHWELLB7427>
- López Gómez, D. (2024, September 20). *Educación financiera y salud mental | menteAmente*. <https://www.menteamente.com/blog-salud-mental/educacion-financiera>
- Lusardi, A. (2015). Financial Literacy Skills for the 21st Century: Evidence from PISA. *Journal of Consumer Affairs*, 49(3), 639–659. <https://doi.org/10.1111/JOCA.12099>
- Markowitz, H. (2009). Portfolio selection. *Harry Markowitz: Selected Works*, 15–30.
<https://doi.org/10.2307/2975974>
- Mayordomo, S., & Roibás, I. (2023). La traslación de los tipos de interés de mercado a los tipos de interés bancarios. *Documentos Ocasionales - Banco de España*, ISSN 1696-2222, No. 12, 2023, Págs. 1-21, 12, 1–21. <https://doi.org/10.53479/30254>

- Ministerio de Economía, C. y E. (n.d.). *Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económico*. Retrieved March 19, 2025, from <https://comercio.gob.es/PoliticaComercialUE/OMCOrganismosInternacionales/Paginas/ocde.aspx>
- Montoya Coronado, P. (2005). *Educación financiera: estudio aplicado a: Comisión Federal de Electricidad Zona Metropolitana Poniente*.
- Oberst, T. (2014). *La importancia del ahorro; teoría, historia y relacional con el desarrollo económico*. <http://bibliotecadigital.uca.edu.ar/repositorio/revistas/importancia-ahorro-teoria-historia.pdf>
- OECD. (2016). OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies. *OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies*. <https://doi.org/10.1787/28B3A9C1-EN>
- OECD. (2020). *Recommendation of the Council on Financial Literacy*. <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0461>
- OECD. (2023, December 13). *OECD/INFE 2023 International Survey of Adult Financial Literacy | OECD*. https://www.oecd.org/en/publications/oecd-infe-2023-international-survey-of-adult-financial-literacy_56003a32-en.html
- Solow, R. M. (1956). A Contribution to the Theory of Economic Growth. *Source: The Quarterly Journal of Economics*, 70(1), 65–94.
- Thaler, R. H. (2023, October 5). *Financial Literacy, Beyond the Classroom - The New York Times*. https://www.nytimes.com/2013/10/06/business/financial-literacy-beyond-the-classroom.html?pagewanted=1&_r=0&ref=economy
- UNIR. (2024). *Productos financieros: ¿qué son y qué tipos existen?* <https://www.unir.net/revista/empresa/productos-financieros/>
- United Nations Development Programme. (n.d.). *Objetivos de Desarrollo Sostenible | Programa De Las Naciones Unidas Para El Desarrollo*. Retrieved February 21, 2025, from <https://www.undp.org/es/sustainable-development-goals>
- Universidad de Lima. (2018). *Matemática Financiera: Teoría*.
- UOC. (2024, September 10). *Espanya necessita millorar l'educació financera en el sistema educatiu | UOC*. https://www.uoc.edu/ca/news/2024/espanya-necessita-millorar-educacio-financera-sistema-educatiu?utm_source=chatgpt.com

ANNEXOS

Annex 1.- Enquesta 1

Annex 1.- Enquesta

Hola i benvinguts!

Som l'Ariadna Sumoy i la Laura de la Parte, estudiants de Finances i Comptabilitat de la Universitat Rovira i Virgili (URV). L'enquesta que trobaràs a continuació forma part del nostre Treball de Final de Grau (TFG). No et suposarà més de cinc minuts contestar-la.

Totes les dades recollides seran utilitzades únicament per a la realització d'aquest projecte acadèmic, garantint la seva confidencialitat i seguretat.

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Dades personals.

- Edat
 - Menys de 18
 - 18-30
 - 31-40
 - 41-50
 - 51-60
 - Més de 60

- Gènere
 - Dona
 - Home
 - Altres

- Nivell d'estudis assolit
 - Inferior a educació primària
 - Educació Primària
 - Educació Secundària
 - Batxillerat o FP de grau superior
 - Diplomatura o grau universitari
 - Postgrau o màster
 - Doctorat

- Situació laboral

- Assalariat(ada)
 - Aturat(ada)
 - Autònom(a)
 - Estudiant
 - Estudiant i treballant
 - Jubilat(ada)
 - Prefereixo no contestar
- Nivell d'ingressos anual aproximadament
 - <9.000
 - 9.000 – 14.500
 - 14.501 – 26.000
 - 26.001 – 66.500
 - > 66.500

Coneixement financer:

- Percepció personal de coneixements financers;
 - Molt baix
 - Baix
 - Mitjà
 - Alt
 - Molt alt

- Imagina que tens 10000 € per invertir. Quina opció seria la més adequada per tal de reduir el risc d'inversió. (con_fin_1)
 - Invertir els 10000 € mitjançant la compra d'immobles
 - Invertir-ho tot en una sola empresa que creus que tindrà èxit
 - Repartir-ho entre diverses empreses de sectors diferents
 - Guardar-ho en efectiu o en un compte bancari
 - Ns / Nc

- Quin producte financer seria més apropiat si vols tenir un fons d'emergència que et permeti accedir als diners de manera ràpida i sense penalitzacions? (con_fin_2)
 - Dipòsit a termini
 - Fons d'inversió
 - Compte d'estalvi

- Crèdit personal
 - Ns / Nc

- Si una inversió promet una rendibilitat molt alta, quin d'aquests enunciats és cert? (con_fin_3)
 - És una gran oportunitat i segurament no té risc
 - Una rendibilitat alta, normalment, implica un risc més elevat
 - És una bona idea invertir-hi tots els diners per aprofitar la gran oportunitat.
 - Ns / Nc

- Suposa que tens 5000 € estalviats i la taxa d'inflació anual és del 2%. Quants diners hauria de tenir a final d'any per poder mantenir el poder adquisitiu actual? (con_fin_4)
 - 5100 €
 - 5200 €
 - 5500 €
 - 5000 €
 - Ns / Nc

- Digues si l'afirmació següent és certa o falsa; Has guanyat un premi de 1000 €, però no el podrà cobrar fins d'aquí a un any. Si la inflació és de l'1%, d'aquí un any podré comprar més coses. (con_fin_5)
 - Cert
 - Fals

- Imagina que ingresses 100 € en un compte d'estalvi amb un interès fix del 2% anual. Amb aquestes dades, quant tindràs al cap d'un any? (con_fin_6)
 - 100 €
 - 102 €
 - 120 €
 - Ns / Nc

- Relacionat amb la pregunta anterior, si no es fa cap ingrés ni retirada de diners, i s'abona el pagament d'interessos, quants diners hi haurà al compte passats cinc anys? (con_fin_7)
 - Més de 110 €
 - Exactament 110 €

- Menys de 110 €
- Ns / Nc

Estalvi i hàbits financers:

- Si aquest mes rebés 1000 € addicionals, en què els destinaria?
 - Els gastaria en alguna cosa que necessito o vull ara mateix
 - Els guardaria per a emergències
 - Els invertiria
 - Altres
 - Ns/Nc

- Suposi que li ofereixen 1000 € avui mateix. No obstant això, si espera un any, en rebria 1500. En tots dos casos rebria els diners amb total seguretat. Quina de les opcions triaria?
 - Rebre 1000 € avui
 - Rebre 1500 € d'aquí a un any

- S'ha fixat algun objectiu d'estalvi de cara al futur?
 - Sí, tinc objectius concrets i una estratègia per assolir-los
 - Sí, però no tinc clar com ho aconseguiré
 - No, però m'agradaria fer-ho
 - No ho considero necessari

- Quin percentatge d'ingressos mensuals destines a l'estalvi actualment?
 - No estalvio
 - Menys del 10%
 - Entre el 10% i el 20%
 - Entre el 20% i el 30%
 - Més del 30%

**En el cas d'haver contestat anteriorment "no estalvio"*

- Quin és el motiu principal que t'ho impedeix fer?
 - Despeses mensuals imprevistes o elevades
 - Falta de coneixement sobre productes d'estalvi i inversió
 - Falta de motivació per establir una rutina d'estalvi
 - Ingressos insuficients per permetre un estalvi significatiu

- Altres (especificar)

* En el cas d'haver contestat que sí que estalvia

- Quins productes financers utilitzes per canalitzar l'estalvi? (Pots marcar més d'una resposta).
 - Dipòsits a termini
 - Comptes d'estalvi
 - Comptes corrents
 - Fons d'inversió o adquirint actius de renda fixa
 - Plans de pensions o assegurances de vida
 - En metàl·lic
 - Altres (especificar)

Inversió en productes financers:

- En una escala de l'1 al 5, on 5 significa estar totalment d'acord, puntua la següent afirmació?

“Qui no inverteix s'està empobrint”

- Actualment o en els últims anys has disposat d'algun producte d'inversió?
 - Accions
 - Bons
 - Fons d'inversió
 - Lletres del tresor
 - Pla de pensions
 - Criptomonedes
 - Derivats financers (com opcions i futurs)
 - No en tinc cap
 - Altres (especificar)

**En el cas que hagin contestat “no en tinc cap”*

- Per quin motiu no has fet cap inversió fins ara?
 - No tinc prou diners per invertir
 - No sé prou sobre inversions i prefereixo no arriscar-me
 - Crec que invertir és massa arriscat i prefereixo tenir els meus diners segurs
 - No m'interessa el tema de les inversions

- Altres (especificar)

En el cas que NO hagin contestat “no en tinc cap”

- Com prefereixes gestionar les teves inversions?
 - Gestionades per mi mateixa
 - Amb l'ajuda d'un assessor financer
 - Mitjançant un fons d'inversió gestionat per tercers
 - Altres

- On busques informació abans de prendre una decisió d'inversió?
 - Assessors financers
 - Llibres o cursos sobre finances
 - Xarxes socials o fòrums en línia
 - Amics o familiars
 - Altres

- Quina estratègia segueixes a l'hora d'invertir?
 - Mantinc la meva inversió durant molts anys
 - Compro i venc diverses vegades per aprofitar els moviments del mercat
 - Reparteixo el meu capital en diferents actius per reduir el risc
 - Assumeixo grans riscos buscant rendiments alts
 - No tinc una estratègia definida, ho faig segons les oportunitats que apareixen

- Suposem que tens 10000 € per invertir. Quin tipus d'inversió preferiries?
 - Inversions amb alt potencial de guany però amb també amb un risc alt
 - Inversions en diferents actius més estables amb alguns amb més risc
 - Inversions segures amb un rendiment més moderat però sense gaire risc

Opinió sobre l'educació financera:

- Quina importància creus que té l'educació financera a l'hora de prendre decisions d'inversió?
 - Molta, és fonamental per prendre decisions informades i evitar riscos
 - Bastant, proporciona les bases, però també cal tenir experiència i coneixements pràctics
 - Moderadament, pot ajudar, però les decisions depenen de molts altres factors

- Poc, crec que l'experiència personal és més important que l'educació financera
 - Gairebé res
- Què en penses sobre la formació financera a les escoles?
- És essencial i hauria de formar part del programa escolar
 - És important, però no crec que sigui necessari per a tots els estudiants
 - No crec que sigui necessari

ANNEXOS

Annex 1.- Enquesta 1

Annex 1.- Enquesta

Hola i benvinguts!

Som l'Ariadna Sumoy i la Laura de la Parte, estudiants de Finances i Comptabilitat de la Universitat Rovira i Virgili (URV). L'enquesta que trobaràs a continuació forma part del nostre Treball de Final de Grau (TFG). No et suposarà més de cinc minuts contestar-la.

Totes les dades recollides seran utilitzades únicament per a la realització d'aquest projecte acadèmic, garantint la seva confidencialitat i seguretat.

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Dades personals,

- Edat
 - o Menys de 18
 - o 18-30
 - o 31-40
 - o 41-50
 - o 51-60
 - o Més de 60

- Gènere
 - o Dona
 - o Home
 - o Altres

- Nivell d'estudis assolit
 - o Inferior a educació primària
 - o Educació Primària
 - o Educació Secundària
 - o Batxillerat o FP de grau superior
 - o Diplomatura o grau universitari
 - o Postgrau o màster
 - o Doctorat

- Situació laboral

- Assalariat(ada)
 - Aturat(ada)
 - Autònom(a)
 - Estudiant
 - Estudiant i treballant
 - Jubilat(ada)
 - Prefereixo no contestar
- Nivell d'ingressos anual aproximadament
 - <9.000
 - 9.000 – 14.500
 - 14.501 – 26.000
 - 26.001 – 66.500
 - > 66.500

Coneixement financer:

- Percepció personal de coneixements financers;
 - Molt baix
 - Baix
 - Mitjà
 - Alt
 - Molt alt

- Imagina que tens 10000 € per invertir. Quina opció seria la més adequada per tal de reduir el risc d'inversió. (con_fin_1)
 - Invertir els 10000 € mitjançant la compra d'immobles
 - Invertir-ho tot en una sola empresa que creus que tindrà èxit
 - Repartir-ho entre diverses empreses de sectors diferents
 - Guardar-ho en efectiu o en un compte bancari
 - Ns / Nc

- Quin producte financer seria més apropiat si vols tenir un fons d'emergència que et permeti accedir als diners de manera ràpida i sense penalitzacions? (con_fin_2)
 - Dipòsit a termini
 - Fons d'inversió
 - Compte d'estalvi

- Crèdit personal
 - Ns / Nc
- Si una inversió promet una rendibilitat molt alta, quin d'aquests enuncis és cert?
(con_fin_3)
- És una gran oportunitat i segurament no té risc
 - Una rendibilitat alta, normalment, implica un risc més elevat
 - És una bona idea invertir-hi tots els diners per aprofitar la gran oportunitat.
 - Ns / Nc
- Suposa que tens 5000 € estalviats i la taxa d'inflació anual és del 2%. Quants diners hauria de tenir a final d'any per poder mantenir el poder adquisitiu actual?
(con_fin_4)
- 5100 €
 - 5200 €
 - 5500 €
 - 5000 €
 - Ns / Nc
- Digues si l'afirmació següent és certa o falsa; Has guanyat un premi de 1000 €, però no el podrà cobrar fins d'aquí a un any. Si la inflació és de l'1%, d'aquí un any podré comprar més coses. (con_fin_5)
- Cert
 - Fals
- Imagina que ingresses 100 € en un compte d'estalvi amb un interès fix del 2% anual. Amb aquestes dades, quant tindràs al cap d'un any? (con_fin_6)
- 100 €
 - 102 €
 - 120 €
 - Ns / Nc
- Relacionat amb la pregunta anterior, si no es fa cap ingrés ni retirada de diners, i s'abona el pagament d'interessos, quants diners hi haurà al compte passats cinc anys? (con_fin_7)
- Més de 110 €
 - Exactament 110 €

- Menys de 110 €
- Ns / Nc

Estalvi i hàbits financers:

- Si aquest mes rebés 1000 € addicionals, en què els destinaria?
 - Els gastaria en alguna cosa que necessito o vull ara mateix
 - Els guardaria per a emergències
 - Els invertiria
 - Altres
 - Ns/Nc

- Suposi que li ofereixen 1000 € avui mateix. No obstant això, si espera un any, en rebria 1500. En tots dos casos rebria els diners amb total seguretat. Quina de les opcions triaria?
 - Rebre 1000 € avui
 - Rebre 1500 € d'aquí a un any

- S'ha fixat algun objectiu d'estalvi de cara al futur?
 - Sí, tinc objectius concrets i una estratègia per assolir-los
 - Sí, però no tinc clar com ho aconseguiré
 - No, però m'agradaria fer-ho
 - No ho considero necessari

- Quin percentatge d'ingressos mensuals destines a l'estalvi actualment?
 - No estalvio
 - Menys del 10%
 - Entre el 10% i el 20%
 - Entre el 20% i el 30%
 - Més del 30%

**En el cas d'haver contestat anteriorment "no estalvio"*

- Quin és el motiu principal que t'ho impedeix fer?
 - Despeses mensuals imprevistes o elevades
 - Falta de coneixement sobre productes d'estalvi i inversió
 - Falta de motivació per establir una rutina d'estalvi
 - Ingressos insuficients per permetre un estalvi significatiu

- Altres (especificar)

* En el cas d'haver contestat que sí que estalvia

- Quins productes financers utilitzes per canalitzar l'estalvi? (Pots marcar més d'una resposta).
 - Dipòsits a termini
 - Comptes d'estalvi
 - Comptes corrents
 - Fons d'inversió o adquirint actius de renda fixa
 - Plans de pensions o assegurances de vida
 - En metàl·lic
 - Altres (especificar)

Inversió en productes financers:

- En una escala de l'1 al 5, on 5 significa estar totalment d'acord, puntua la següent afirmació?

“Qui no inverteix s'està empobrint”

- Actualment o en els últims anys has disposat d'algun producte d'inversió?
 - Accions
 - Bons
 - Fons d'inversió
 - Lletres del tresor
 - Pla de pensions
 - Criptomonedes
 - Derivats financers (com opcions i futurs)
 - No en tinc cap
 - Altres (especificar)

**En el cas que hagin contestat “no en tinc cap”*

- Per quin motiu no has fet cap inversió fins ara?
 - No tinc prou diners per invertir
 - No sé prou sobre inversions i prefereixo no arriscar-me
 - Crec que invertir és massa arriscat i prefereixo tenir els meus diners segurs
 - No m'interessa el tema de les inversions

- Altres (especificar)

En el cas que NO hagin contestat "no en tinc cap"

- Com prefereixes gestionar les teves inversions?
 - Gestionades per mi mateixa
 - Amb l'ajuda d'un assessor financer
 - Mitjançant un fons d'inversió gestionat per tercers
 - Altres

- On busques informació abans de prendre una decisió d'inversió?
 - Assessors financers
 - Llibres o cursos sobre finances
 - Xarxes socials o fòrums en línia
 - Amics o familiars
 - Altres

- Quina estratègia segueixes a l'hora d'invertir?
 - Mantinc la meva inversió durant molts anys
 - Compro i venc diverses vegades per aprofitar els moviments del mercat
 - Reparteixo el meu capital en diferents actius per reduir el risc
 - Assumeixo grans riscos buscant rendiments alts
 - No tinc una estratègia definida, ho faig segons les oportunitats que apareixen

- Suposem que tens 10000 € per invertir. Quin tipus d'inversió preferiries?
 - Inversions amb alt potencial de guany però amb també amb un risc alt
 - Inversions en diferents actius més estables amb alguns amb més risc
 - Inversions segures amb un rendiment més moderat però sense gaire risc

Opinió sobre l'educació financera:

- Quina importància creus que té l'educació financera a l'hora de prendre decisions d'inversió?
 - Molta, és fonamental per prendre decisions informades i evitar riscos
 - Bastant, proporciona les bases, però també cal tenir experiència i coneixements pràctics
 - Moderadament, pot ajudar, però les decisions depenen de molts altres factors

- Poc, crec que l'experiència personal és més important que l'educació financera
 - Gairebé res
- Què en penses sobre la formació financera a les escoles?
- És essencial i hauria de formar part del programa escolar
 - És important, però no crec que sigui necessari per a tots els estudiants
 - No crec que sigui necessari